

GER

83

Februar 2013

Dansk Mongolsk Selskab

Ger 83

24. årgang – februar 2013

ISSN 0905-9504

Ger er medlemsblad for Dansk Mongolsk Selskab. Bladet udkommer februar, maj, august, november.

Redaktion:

Rolf Gilberg (ansvarshav.)
Jan Koed – jk@cadaid.dk
Bulgan Njama

Tryk: One Way Tryk a/s

Oplag: 250 eks.

Oplysninger om adresseændringer og evt. leveringsproblemer meddeles til kassereren.

Formål:

- (a) at fremme og udbrede kendskabet i Danmark til mongolerne og deres kultur, især i mongolernes kerneområder i Mongoliet, Kina og Rusland,
- (b) at udgive skrifter om mongolerne,
- (c) at være samlingsorgan for personer, der interesserer sig for mongoler og deres forhold,
- (d) at fremme og udvikle forbindelserne mellem befolkningen i Danmark og mongolerne og
- (e) at støtte kulturelt arbejde blandt mongoler og skabe forbindelser mellem videnskabelige, kulturelle, faglige og folkelige organisationer i de respektive lande.

Dansk Mongolsk Selskab**Æresmedlem:**

HKH Kronprins Frederik

Bestyrelse:

Ann Fenger Benwell (sup.)
Anita Garbers
Rolf Gilberg (formand)
Søren Haslund-Christensen
Lars Højer
Jan Koed (kasserer)
Bulgan Njama
Morten Axel Pedersen (sup.)
Leif F. Petersen
Henrik Bo Thrane (sekretær)

Internet:

www.danskmongolskselskab.dk

Girokonto: (1551) 784-1582

SWIFT-BIC: DABADKKK

IBAN: DK26 3000 0007 8415 82

Adresse: se under kasserer

Selskabets adresser:

Sekretær: Henrik Bo Thrane
Carl Møllers Allé 33
2860 Søborg
tel: 3966 9497
hbthrane@gmail.com

Kasserer: Jan Koed

Clara Pontoppidans Vej 41

2500 Valby

tel: 3322 3728

mob: 2342 1128

email: jk@cadaid.dk

NGO-projekter:

Bulgan Njama

Fuglebo 2

2000 Frederiksberg

tel: 3833 2106

email: njambu@hotmail.com

I Mongoliet:

dmcenter@magicnet.mn

Medlemskab:

Kontingent:

175 kr. pr. kalenderår for personligt medlemskab.

275 kr. for husstandsmedlemskab.

600 kr. for firmamedlemskab.

Tillæg for medlemmer bosat i udlandet: 50 kr.

Henvendelse om medlemskab rettes til kassereren.

Som en markering af forårets snarlige komme arrangeres der hvert år i begyndelsen af marts en »isfestival« på Khövsgöl-søen. I festivalen deltager områdets lokalbefolkning, turister fra ind- og udland, offentlige institutioner og private firmaer. Et populært indslag er kanevæddeløbet. Under festivalen uddeles en pris til den rensdyrnomade, der har avlet flest kalve.

Foto: MONTSAME

Indhold

Tsagaan Sar - urban style	3
Lad os gøre en indsats for at lære vores børn i udlandet mongolsk	4
Konference om de dansk-mongolske relationer	6
Rejseerindringer fra Sibirien - II	8
Vand-Slangens år	13
Kalenderstav - eller?	18
Aktuelt	19
Rensdyrfamilie får fint besøg	20
Dinosaurer returneres	21
Kinesisk besøg på højt niveau	22
DMS nyt	23

»En typisk mongolsk familie besøger Gandan-klostret på førstedagen af Tsagaan Sar«, skriver avisen 'The Mongol Messenger' under dette billede, der pryder forsiden af avisen den 8. februar.

Tsagaan Sar - urban style

Tsagaan Sar – det mongolske nytår – er blevet fejret langt tilbage i tiden af steppens nomader. Mange af de oprindelige skikke lever videre i byerne i dag, men ofte i en kommercialiseret form til glæde for butiksejere og forretningsfolk.

Hvor familierne på landet selv tilbereder maden fra bunden af, køber bybefolkningen den grydeklare mad på markedet. Når Tsagaan Sar nærmer sig, rejser driftige folk telte rundt omkring i byen, hvor byboerne forsyner sig med kogt lam og i hundredvis af *buuz* (indbagte kødboller) og *bansh* (dumplings).

Gaverne, der ofte er importeret fra Kina, kan være sokker, tegnebøger, hårklemmer og skjorter. Også Rusland, Polen, Tyrkiet og Korea

gør sig efterhånden gældende på markedet. Med befolkningens stigende velstand er mange blevet befriet for byrden med selv at stå for alle forberedelserne til Tsagaan Sar.

På den sidste dag i det gamle år, *Bituun*, tilbringer de ældre ofte dagen i templet med at lytte til bestemte læsninger af de religiøse tekster. I de større klostre som Gandantegchinlin og Dashchoilen er trængslen stor, fordi alle buddhister gerne vil deltage. Aftenen tilbringer bybefolkningen gerne i selskab med deres familie.

Den første dag i det nye år, *Shiniin Negen*, er alle tidligt oppe, og ved solopgang hilser forældrene, de gamle og andre på hinanden. Buddhister må tage de første skridt i det

nye år i den rigtige retning. Hver person har sin egen retning efter det år, de blev født i.

Efter alle lykønskningerne udveksler de ældre stadig snustobakflasker, og husets værter forsyner deres gæster med mælkethe, *tsa-gaalga* (ris tilsmagt med mongolsk smør, sukker og druesaft), kogt lamme-kød og *buuz*. Desuden dekorerer bybefolkningen deres helligdagsbord med grøn salat, drikkevarer og frugt. I byen spadserer familierne rundt i gaderne i deres farverige nationaldragter og skaber derved ualmindelig meget trafikkaos. ■

B. Ooluun

The Mongol Messenger

06-07(1127,1128):9 – 08.02.13

Lad os gøre en indsats for at lære vores børn i udlandet mongolsk

Mit navn er Solongo Chuluunbaatar. Jeg er mongolsk statsborger og har boet i Odense siden 2007. Jeg takker hermed bestyrelsen for Dansk Mongolsk Selskab for den 4. december 2012 at have erklæret sin støtte til mine ideer om at hjælpe mongolske børn, der bor i udlandet, med at lære mongolsk. Ideerne har jeg præsenteret i et brev til den mongolske præsident, statsminister og undervisningsminister, og jeg vil nu beskrive dem for læserne af Ger.

Siden 1990, hvor Mongoliet slap fri af socialismen og valgte demokratiet, har man oplevet en rivende udvikling i samfundet, både politisk, teknologisk og uddannelsesmæssigt. Fra at have en tradition med kun at sende unge mennesker ud til nogle få socialistiske lande for at blive uddannet har den frie demokratiske bevægelse nu åbnet Mongoliet mod verden.

Der bor 2,8 mio. mennesker i Mongoliet. Officielt lever der mere end 150.000 mongoler i udlandet, men uofficielt er dette tal langt hø-

jere. For nyligt foretog den mongolske ungdomsforening som led i dens aktiviteter mod korrupsion en undersøgelse, hvor man lod en mongolsk statsborger ved navn Naranhuu med bopæl i Sverige rejse rundt til 12 europæiske lande for at møde mongolske foreninger og deres bestyrelser. Man nåede frem til, at der formentlig bor ca. 32.000 mongoler i Sverige, Tyskland, Holland, Belgien, Frankrig, Schweiz, Italien, Østrig, Ungarn, Slovakiet, Tjekkiet, Polen og England.

I de sidste 20 år er der sket en stigning i antallet både af mongolske børn født i udlandet og af unge, som er fulgt med deres forældre til udlandet. De går i lokale skoler og har derfor begrænsede muligheder for at lære deres modersmål. Deres primære sprog i den daglige kommunikation er blevet et fremmed sprog, og det er et problem i forhold til at sikre en bæredygtig befolkningsudvikling i Mongoliet.

Selvom mange mongoler kun arbejder midlertidigt i udlandet og har til hensigt at rejse tilbage til deres land, er der en tendens til, at forældre til børn, som ikke har lært mongolsk, bliver længere i udlandet. Således stiger antallet af mongolske børn, som forstår lidt mongolsk, men ikke kan tale, læse og skrive sproget. Det er et problem, som vi ikke kan ignorere.

Vi mongoler vægter traditionelt det at lære at læse og skrive meget højt. Det er en national værdi, som vi altid har givet videre til de unge, og det er grunden til, at Mongoliet i dag har et højt uddannelsesniveau i forhold til de lande, vi sammenligner os med.

Jeg har set mange mongolske børn i udlandet, der selvom de forstår, hvad deres forældre siger på mongolsk, svarer tilbage og udtrykker deres følelser på et andet sprog. Det bekymrer mig og inspirerer mig til at kæmpe for, at børnene ikke skal glemme deres rødder og kultur, og jeg føler det er vigtigt at tage en diskussion om dette emne, som er et problem for mange mongolske forældre.

I de lande, hvor der bor flest mongoler, findes private skoler. Men det hjælper kun få i denne situation og kun i få lande. Det er også muligt at finde undervisningsmateriale bl.a. på video på internettet, men det passer ikke altid til børnenes alder og til den specifikke situation, de er i, og forældrene er ikke altid i stand til at undervise børnene.

I det 21. århundrede, hvor alle har adgang til internettet og bruger informationsteknologi i det daglige, bør man finde en passende og brugbar løsning for alle ved at tilbyde undervisning på et professionelt niveau uden for det officielle skolesystem. Det kan gøres ved fjernundervisning, hvor de mongolske børn lærer online med hjælp fra deres forældre.

Undervisningen skal udvikles med tiden ved at supplere med andre aktiviteter, som kan tiltrække børnene og stimulere deres interesse for undervisningen. Når man når til højere niveauer, kan det være nødvendigt at gøre brug af erfaringer fra højtudviklede lande med at certificere børnenes sproglige niveau.

Dette vigtige emne vedrører den mongolske præsident, regering og

ministerier samt mange organisationer i Mongoliet, såsom »Bikube«-programmet*), Samarbejdsrådet for mongoler i Udlandet, ambassader og andre magtfulde foreninger og offentlige institutioner – kort sagt alle som både interesserer sig for international udvikling, og som ønsker at gøre noget for deres land. Regeringen kan passende begynde med at fokusere på børnenes rettigheder og snarest iværksætte en detaljeret planlægning på området.

Problemet har eksisteret siden tusindvis af mongoler begyndte at bosætte sig og arbejde i udlandet. Selvom vi mongoler med bopæl i udlandet udgør en gruppe, der omfatter både udenlandske og mongolske personer med faglig ekspertise – og som også har ressourcerne til at etablere et projekt – er det nødvendigt med regeringens støtte og aktive medvirken. ■

Solongo Chuluunbaatar
Oversættelse: **Undra Thrane**

*) 'Bikube'-programmet arbejder på at få mongoler, der bor i udlandet, til at rejse tilbage til deres hjemland.

Følgende organisationer støtter initiativet:

www.mgleuro.com - website for Mongolians in Europe

Foundation for the Development of Mongolian Women

Mongolian life coach center

'The strong Women' project

Mongolian business and trade council in the United Kingdom

Mongolian culture center of the United Kingdom

European Mongolian Association

Dansk Mongolsk Selskab

Mongolian Association in the United Kingdom

Mongolian Academician's Association in Stuttgart, Germany

'Tshahim Urtuu' Network, the first and largest email network of Mongolian expatriates around the world

Mongolian Association of Bloomington, USA

Solongo deltog i den første konference for mongoler, der har afsluttet en videregående uddannelse i Europa. Konferencen blev afholdt i Berlin i dagene 30. september – 1. oktober 2011 i tilknytning til 'Bikube'-programmet, der er iværksat af den mongolske regering. Hun deltog som repræsentant for Danmark og holdt et indlæg om de manglende muligheder for, at mongoler med ophold i udlandet - børn, unge og deres forældre - kan modtage undervisning i deres modersmål.

Solongo Chuluunbaatar er født i 1975 i Ulaanbaatar. Hun er bachelor i *International Cooperation* fra *Mongolian State University* og master i *Business Administration* fra Odense Universitet.

Solongo bor i Odense sammen med sin datter Haluin Batjargal på 15 år. Hun har blandt andet arbejdet for de mongolske telefonselskaber *MobiCom*, *Skytel* og *Sky Si* og har siden 2005 studeret og arbejdet i udlandet.

Email: solongo_chu@live.dk

Konference om de dansk-mongolske relationer - den historiske tradition, nutiden og perspektiver for fremtiden

Anledning af, at det i 2013 er 45 år siden, de diplomatiske forbindelser mellem Danmark og Mongoliet blev oprettet, afholdtes der en konference på Mongoliets Nationale Universitet, Skolen for Udenrigsanliggender den 6. september 2012. Konferencens arrangører var Skolen for Udenrigsanliggender, Mongolsk Dansk Selskab og Dansk Mongolsk Selskab.

Formålet med konferencen var at udveksle viden og synspunkter samt give forskere, eksperter, diplomatiske repræsentanter og repræsentanter for civilsamfundet mulighed for at debattere de mongolsk-danske relationer i historisk, nutidigt og fremtidigt perspektiv. I konferencen deltog omkring 100 oplægsholdere og tilhørere, heraf mange af skolens studerende.

Fra Dansk Mongolsk Selskab deltog Jan Koed, Anita Garbers og undertegnede Bulgan Njama. J. Elbegsaikhan fra Mongolsk Dansk

Selskab var ordstyrer. Konferencen blev indledt af skolens direktør, prof. N. Altantsetseg.

Konferenceprogrammet indeholdt følgende indlæg:

- »Etablering og udvikling af de diplomatiske relationer mellem Mongoliet og Danmark« af prof. Sanjmyatav fra Skolen for Udenrigsanliggender
- »Public Diplomacy mellem Mongoliet og Danmark« af Tungalag fra Mongolsk Dansk Selskab

Skolens vicedirektør, prof. D. Tungalag studerer et nummer af Ger under konferencen.

Foto: Anita Garbers

- »Om Dansk Mongolsk Selskab« og om de historiske bånd mellem Danmark og Mongoliet, der går tilbage til 1920'erne, af Jan Koed fra Dansk Mongolsk Selskab
- »Demokrati og god regeringsførelse – danske erfaringer« af ambassadør D. Davaasambuu

Prof., ph.d. D. Otgonchimeg forelæser over emnet økonomi i dansk og mongolsk kontekst. I panelet ses ordstyreren, J. Elbegsaikhan, skolens direktør N. Altantsetseg og Jan Koed fra Dansk Mongolsk Selskab. Foto: Anita Garbers

- »Erfaringer fra den økonomiske udvikling i Danmark og muligheder for deres anvendelse i Mongoliet« af dr. Otgonchimeg fra Skolen for Udenrigsanliggender
- »Samarbejde mellem mongolske og danske civilsamfundsorganisationer og resultater heraf« af Bulgan fra Dansk Mongolsk Selskab
- »Udviklingsperspektiver og samarbejdsmuligheder mellem danske og mongolske universiteter« af prof. Tungalag fra Skolen for Udenrigsanliggender.

Konferencen afsluttedes med en paneldebat, hvor flere af de tilstedeværende gav udtryk for deres tilfredshed med konferencen. Skolens direktør Altantsetseg takkede arrangørerne og deltagerne for deres aktive medvirken og foreslog, at konferencen bliver en årlig tilbagevendende begivenhed for på den måde at bidrage til en større viden om de to lande og øge samkøbet bl.a. inden for områderne kultur, økonomi og samfundsudvikling.

I forlængelse af konferencen udskrev arrangørerne en essay-konkurrence blandt studerende i Mongoliet. Konkurrencens hovedemne

var »De dansk-mongolske relationer: den historiske tradition, nutiden og perspektiver for fremtiden«.

Formålet med konkurrencen var at øge de unges viden om mongolsk-danske forhold og at formidle de unges viden, holdninger og visioner til den brede offentlighed.

Resultatet af konkurrencen blev offentliggjort i begyndelsen af oktober 2012 ved en ceremoni i et af de repræsentative lokaler på Skolen for Udenrigsanliggender.

14 studerende deltog i konkurrencen, og vinderne blev:

1. Sh. Zolzaya, 3. års studerende på Skolen for Udenrigsanliggender. Titlen på hendes essay: »Vinden fra Bulgan Tal i Mongoliets udvikling«
2. B. Delgermaa, 3. års studerende på Skolen for Udenrigsanliggender. Titlen på hendes essay: »Mongolsk-danske relationer i nutid og fremtid«
3. E. Bilguungerel, 3. års studerende på Skolen for Udenrigsanliggender. Titlen på hendes essay: »Dansk-mongolske relationer i nutid og fremtid«
3. Dj. Budjav, studerende på Skolen for Jura. Titlen på hans essay: »Mongoliet-Danmark: nutid og fremtid« (Aftale om samarbejde inden for retsplejelovgivningen). E. Bilguungerel og Dj. Budjav delte 3. pladsen.

Bulgan Njama

Vinderbidraget bringes i et kommende nummer af Ger.

De fire vindere af essay-konkurrencen fra venstre mod højre: Dj. Budjav, Sh. Zolzaya, B. Delgermaa og E. Bilguungerel.

Rejseerindringer fra Sibirien - II

Den norske geofysiker og astronom Christopher Hansteen kom til verden i Christiania den 26. september 1784. I 1803 begyndte han på jurastudiet ved Københavns Universitet, men han var mere interesseret i at gå til forelæsninger hos H. C. Ørsted. I 1828 drog han afsted på en 2 år lang ekspedition til Sibirien for at studere jordklodens magnetiske felt. Fra hans ophold vest og syd for Baikal-søen bringes i 2 dele hans beretning om mødet med lokalbefolkningen.

Den 7. februar 1829, en skøn eftermiddag, da vi nærmede os Irkutsk, spejdede vi med store forventninger efter stadens tårne og fik først øje på et elegant kloster, som ligger på den anden side af Angara.

I de russiske og sibiriske byer, hvor ingen hoteller findes, kører den rejsende lige til politikammeret, hvorfra en politibetjent medsendes, som anviser ham indkvartering efter hans rang hos en af byens borgere. For kvarteret betales intet, og er opholdet ganske kort, erholder man undertiden et godt middagsmåltid, the, kaffe, og værten står selv ved døren, modtager retterne fra køkkenet og serverer ved bordet og anser det som en ære, hvis den rejsende vil tale et par ord med ham.

Så snart vi var kommet lidt i orden i vort logi, gjorde jeg politimesteren oberst Muravieff, til hvem jeg havde et brev fra ministeren Palmstjerna, en visit. En høj anselig mand på 36 år i grøn uniform, med 7 ordener på det brede bryst, kom os imøde og tiltalte os til min store fornøjelse på tysk. Vi fik her at vide, at kinesernes marked i grænsebyen Maimatschin, hvorved en tuskhandel af flere millioner rublers værdi mellem kinesere og russere, først og fremmest bestående af zobelskind og the, indledes ved en storartet tre dages fest i de første dage af kinesernes hvide måned, som begynder

omtrent i midten af vores februar. For at se dette, efter beskrivelsen mærkværdige, optrin og tillige for at udstrække iagttagelses-rækken på dette sted så langt som muligt mod syd besluttede vi at rejse derhen.

Vi kørte den 12. februar mod syd langs Angara, derpå over den på overfartsstedet 55 verst¹⁾ brede tilfrosne spejlblanke Baikal-sø, hvis is i enkelte sprækker viste sig at have en tykkelse af 3 fod²⁾. Isen er her så gennemsigtig, som det reneste glas, så at man på mindre dybe steder kan se den mindste genstand på bunden og er ængstelig for at træde på den, da det ser ud, som om man gik umiddelbart på en spejlblank vandflade.

Baikal har form som en segl, som månen 3 dage efter nymåne og en længde mellem begge spidserne på 550 verst; dens største bredde er

omtrent 85 verst. Langs den nordlige kyst løber en bjergkæde af en beskeden højde, og en liden flåde af kejserlige skibe anvendes om sommeren til kommunikation mellem de omliggende punkter. Chefen for denne er en løjtnant af den russiske marine, som bor i Irkutsk i en stor bygning, som derfor fører navn af Admiralitetet (*Admiraliteistvo*)^{*)}.

Himlen var azurblå, og i det klare solskin glimrede de med rim besatte nåletræer på begge søens bredder, som om de var besatte med tusinde diamanter. Igennem byerne Verchne-Udinsk³⁾ og Selenginsk kom vi den 15. februar til den russiske, forhenværende grænsefæstning, nu by Troitsko-Savst, som ligger 4 verst fra grænsebyen Kiachta, og indlogeredes hos kosakkernes pristav⁴⁾ Ivan Philippov Ostrovski, en efter omstændighederne temmelig dannet mand, som forstod mongolsk og

*) Denne baikalske admiral indbød os til en middag hos sig, og under måltidet rejste han sig, tog sit glas, bukkede for mig og løjt. Due og råbte: »Deres sundhet!« Vi blev højlig forundrede over at høre et par norske ord af en baikalsk admiral og fik følgende oplysning. Han havde nogle år tidligere gjort tjeneste på et russisk skib, som skulle foretage en videnskabelig jordomsejling; men dette kom på udrejsen under stærkt havari ind til Arendal, hvor skibet blev opholdt over en måned, og hvor officererne daglig blev indbudt til gilder hos de velhavende købmænd. Han havde her bemærket, at gæsterne ved bordet jævnlig nikkede til hinanden med glas i hånd og råbte: »Deres sundhed.« Skibet vendte derpå, om jeg erindrer ret, tilbage til Petersburg med uforrettet sag.

D Arnesen del

Winckelmann & Sønner lith

En Burætisk Taisha og hans Kone.

(Side 235)

havde ledsaget den russiske gejstlige mission, der hvert 10. år sendes til Peking.

Han fortalte os adskilligt om sin rejse til Peking og lånte os et par beskrivelser over rejser i Kina af Jegor Timkovski i årene 1820 og 1821 og af præsten Jakinth, som havde opholdt sig 10 år i det russiske kloster i Peking, udkommen i Petersburg i 1828**).

Dagen efter vor ankomst gik vi om aftenen til Kiachta og derfra videre til Maimatschin⁵⁾, som blot ligger 300 skridt fra Kiachta, for at tilfredsstille vor nysgerrighed efter at se en kinesisk by. Grænselinien mellem det russiske og kinesiske territorium er blot antydnet ved nogle halvforrådnede spanske ryttere. Vel havde vi været belavede på at se et underligt syn, men vi blev dog overraskede, da vi kom til byens port og så ned ad den lange smalle gade. Tværs over gaden fra hus til hus var

der i en højde af omtrent 6 alen⁶⁾ fra jorden trukket snore og på disse hængt små flag af størrelse som et lille lommestykke og af alle regnbuens farver, røde, gule, blå, grønne; og disse afvekslede med lygter af gennemsigtigt papir, bemalet med de forunderligste figurer.

I midten af gaden, hvor den overskæres af en tværgade, og hvor der var et lille torv, var oprejst et firkantet tårn af træ med to etager. På hver sideflade af tårnet var der afmalet et kolossalt gudebillede, som vel havde nogen lighed med den menneskelige figur, men udtrykte vrede og raseri, kort sagt alle de hæsligste lidenskaber. Dr. Erman, som ledsagede os, slog hænderne sammen og råbte: »Nej dette går over al forventning! Det har udseende af en stor dukkestue for voksne børn.«

Gaderne var ubrolagte og bestod af ujævne lerbakker; husene små, væggene klinede af ler og havde in-

gen vinduer mod gaden. Enkelte kinesiske købmænd sad udenfor husene i deres med bomuld tykt vatterede kofter⁷⁾ og varmede hænderne ved et stort kulbækken eller fyrfad på en høj fod. For at holde fødderne varme havde deres plumpe sko en tommetyk sål af mangedobbelt papir med en lædersål nedenunder. En og anden kamel kom fra Peking med store kasser the i tværsadler på begge sider af ryggen og blev ledet ind hos en købmand.

Den russiske tolddirektør i Kiachta, med hvem vi havde gjort bekendtskab, indbød os til at ledsage ham til Maimatschin den 18., som var den første festdag, da Sargutschei, den øverste kinesiske embedsmand i byen, altid giver en stor middag, hvortil den russiske tolddirektør indbydes og har tilladelse til at medbringe sine underordnede eller andre lysthavende. Men han bad os tillige at tage en solid frokost hos ham, førend vi begav os til det kinesiske måltid, da han tvivlede om vore europæiske maver ville finde sig vel ved de kinesiske retter.

***) Kineserne kaldes af russerne Kitaiski, hvilket skal betyde slaver; de kalder sig selv Nikanets.

Da vi ankom til Sargutschei's hus, udenfor hvilket der på hver side af døren stod oprejst et meget højt mastetræ, formodentlig som tegn på hans høje værdighed, så vi en høj mager mand, med sorte stumper af tænder i munden, i en vatteret silkekofte og lange vide vatterede bukser, en spids hue med zobelskindskant om og en gul sten i toppen, stå udenfor indgangen. Det var Sargutschei. Den gule sten betegner hans rang, der ej skal være højere end en løjtnants efter russisk rangorden. Hvert tredje år sendes en ny Sargutschei fra Peking til Maimatschin, og han har den øverste verdslige og gejstlige myndighed i byen.

Han rakte os hånden på europæisk vis og bød os træde ind. Vi kom ind i en lang smal stue, som havde vinduer til gården. Vinduerne havde små ruder, blot én rude i højden og fire i bredden, kort sagt så ud som vore staldvinduer eller som et af vore vinduer, der var lagt horisontalt. Fra døren mod den øverste væg stod to lange rækker af små firkanterede borde, ikke større end at blot 4 personer kunne sidde ved hvert bord. Ved den øverste ende af bordrækkerne stod en stor højrygget udstoppet lænestol. I denne satte Sargutschei sig og tolddirektøren nærmest ved ham; ved det øverste lille bord på hans højre side, jeg, Due og Erman og et par russiske toldbetjente nærmest derved og desuden en mængde kinesiske købmænd ved de øvrige borde.

Nu begyndte en samtale mellem Sargutschei og tolddirektøren, som udførtes på følgende besværlige måde. Kinesernes daglige sprog er det mongolske, men hofsproget er det mandschuriske, som alle embedsmænd (mandariner) må tale. Bag Sargutschei's stol stod en tolk iført en høj rød klædestrøje og med en hjelm på hovedet, hvori en hane-fjer var befæstet. Han forstod mandschurisk og mongolsk. Bag tolddirektøren's stol stod en anden tolk,

som forstod mongolsk og russisk. S. spurgte nu i hofsproget: »Hvorledes befinder Deres frue sig?« Dette spørgsmål blev derpå af hans tolk oversat fra mandschurisk til mongolsk; dette atter af direktøren's tolk fra mongolsk til russisk, hvorpå denne svarede på russisk: »Jeg takker, ret vel.« Dette svar gik nu igen tilbage gennem de to tolke og to forskellige sprog til Sargutschei's øre, hvorpå han gav en brummende lyd fra sig, som formodentlig betød: »Det er mig kært at høre.«

Når en af os ville tiltale S. måtte endnu en tredje tolk anvendes. Vi henvendte ordet på fransk til tolddirektøren; han oversatte det på russisk til sin tolk; denne oversatte videre det russiske til mongolsk til den sidste tolk, som tilsidst omsatte det i mandschurisk til S. Her var altså 4 sprog nødvendige, inden tiltalen kom til vedkommendes øre, og svaret måtte gå den samme lange omvej.

Løjt. Dues epauletter tiltrak sig Sargutschei's opmærksomhed og han spurgte, hvad det var for en mand. Svaret lød, at det var en søofficer fra Norge; men at gøre S. begribeligt, hvad Norge var for et Land, var ikke at tænke på. Guvernøren Stepanow i Krasnojarsk havde fortalt os, at da han året inden havde besøgt Maimatschin, havde Sargutschei spurgt ham, hvor langt der var fra Maimatschin til Petersburg, og Stepanow havde for at vise det russiske riges størrelse i sammenligning med Kina svaret: »Omtrent 4 gange så langt som fra Maimatschin til Peking.« Over denne lidt ironiske nedsættelse af det »Himmelske Riges« størrelse, i sammenligning med det russikes, blev Sargutschei så fornærmet, at der opstod en lang pause i samtalen.

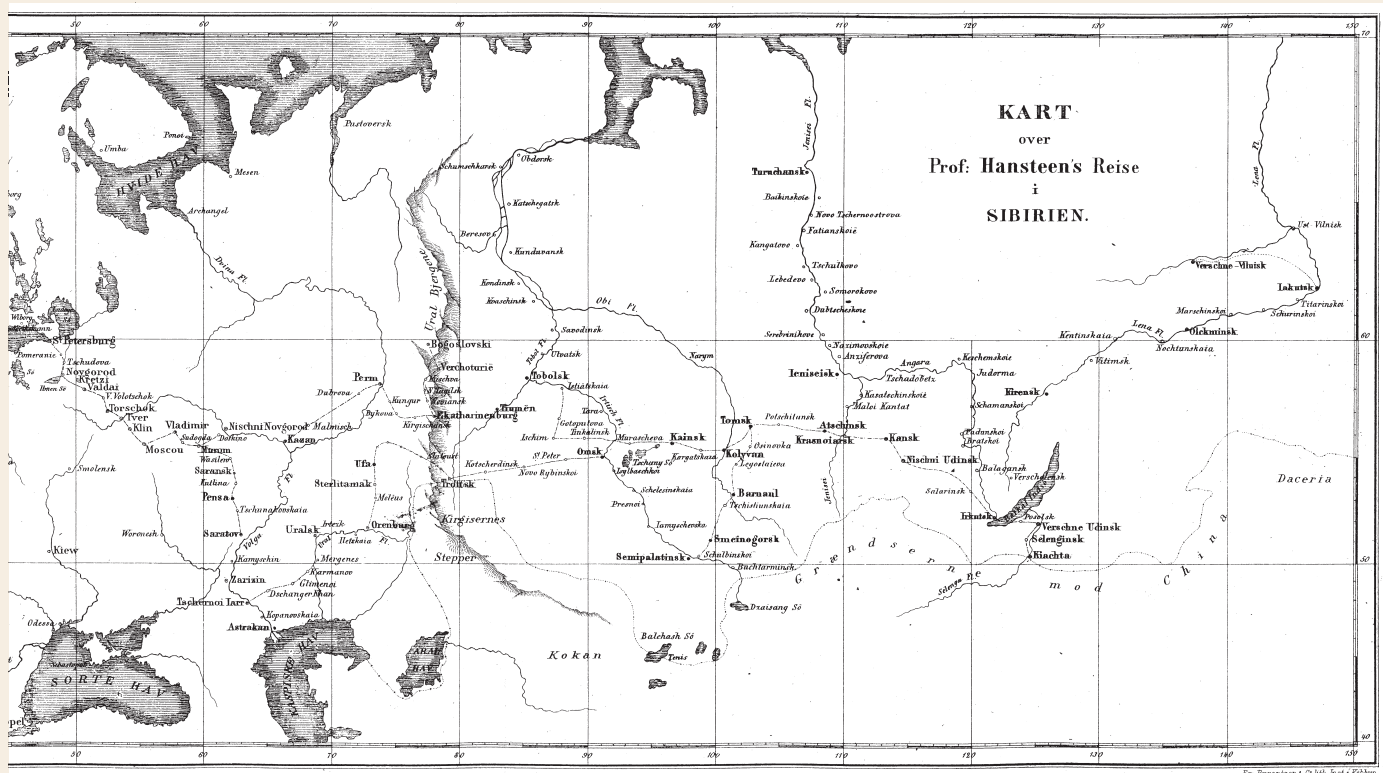
På hvert bord stod en stor firkanteret lakeret æske eller kasse med afrundede hjørner. Da låget blev aftaget, sås i midten en rund afdeling, og fra denne gik skillerum ud til

kassens sidevægge som radier i en cirkel, hvorved kassens indre var opdelt i 8 eller 9 forskellige rum opfyldte med forskellige tørrede frugter. Først blev der opvartet med fin duftende blomsterthe, uden sukker og fløde, og dertil med tobak. Kinesernes pipe består af et messingrør, hvis nederste ende er bøjet opad og forsynet med en lille rund messingskål, ikke helt så stor som en halv valnødskal. Denne stikkes ned i tobakspungen og derved optages i skålen den kinesiske tobak, der er lysebrun og så fin som snustobak. Ovenpå skålen sættes en lille røgspids eller røkgugle af vellugtende materie, og denne tændes, brænder hurtigt og tænder tobakken.

Efter at konfekturkassen var borttaget, indbragtes første ret på 8 porcelænsskåle, som vore theunderkopper, der stilledes på bordet i en rosette, en i midten og de øvrige rundt om denne. Kineserne bruger hverken gaffel eller kniv; maden er skåret i små terninger, og for at bringe disse til munden, benytter han sig med megen færdighed af et par tynde elfenbenspinde, omtrent som vore groveste strikkepinde. Disse holder han, den ene mellem tommelen og pegefingern, den anden mellem to andre fingre og har megen færdighed i at bruge disse som en tang. Især var det komisk at se Sargutschei spise kogte risengryn med disse. Han holdt skålen tæt til munden og kastede med stor hurtighed det ene gryn ind i den åbne mund efter det andet.

Til hver person blev der bragt et par sådanne elfenbenspinde, men da vi ikke havde færdighed i at bruge dem, havde tolddirektøren til vort brug medbragt gaffler og sølvskeer. Ligeledes havde han medbragt et par flasker portvin for at modvirke de kinesiske lækkerheders indflydelse på vore fordøjelsesredskaber.

Jeg forsøgte forskellige af de på skålene liggende sager, der så ud

En Sibirien & O. 1858. Best. i. Kjøbenhavn.

omtrent som tynde trevler af tørfisk og havde omtrent lignende smag, og svælgede især nogle strimler af en skål, der forekom mig mindst modbydelig, og som jeg siden fik at høre var af et sødyr, som russerne kalde karakátisa (sø-edderkop). Efter denne ret indbragtes en mængde andre skåle med forskellige andre kødretter af fasaner og andre fugle, som var skårne i terninger og tilberedte med en gråagtig sauce af olie, men aldeles uden salt. Disse skåle blev sat oven på kanterne af de forrige og dannede en mindre roset.

For hver person blev der lagt et lille porcelænskar, af form som en fladbundet ske med et kort skaft, i hvilket der blev gydet en sortebrun eddike, hvori man skulle dyppe hver kødterning. Dette usaltede kød med oliesaucen var mig noget væmmeligt, men jeg blev tvunget til at spise noget deraf, thi de kinesiske købmænd, der sad på modsat side af samme bord, råbte idelig det russiske ord »kuscha! kuscha!« (spis, spis), og for høfligheds skyld måtte man adlyde. Under disse retter indbragtes en messingthededel, hvoraf skænkedes til hver gæst en skål varm risbrændevin, som havde en

temmelig stærk fuselsmag. Tolddirektøren ynkedes over os i denne anledning og lod os skylle det ned med et glas god portvin.

Endelig indbragtes nogle små dybe skåle (som vore kontorkopper uden hank) med kødsupper, som var lavet alene for europæernes skyld, formodentlig af tolddirektørens kok, og var det, der bedst passede med vor smag. I pauserne mellem hver anretning bødes tobak, og man gik til vinduerne og så på nogle med papirmasker udsmykkede unge kinesere, der i gården opførte en slags dans eller leg med mange spark med benene og kast, som havde en klodset lighed med vore bønders hallingkast; i hver hånd havde de en rund træstok, hvis modsatte ender de slog mod hinanden og dermed angav takten under springene.

Efter måltidet gik Sargutscheï ud med os i procession i byen og besøgte forskellige af købmændene i deres boder. I hver bod stod et fyrbækken med gløder midt på gulvet; om dette satte man sig, og på hvert sted blev budt på the og tobak. Mens vi gik i gaderne knaldede ved hvert hus en hob sværmere og kanonslag

af krudt indesluttet i stærke papfuteraler. Et ekempel på Sargutscheï's politimyndighed fik vi under disse vandringar lejlighed til at se. En noget drukken mongol kom på gaden til at stryge ham lidt på ærmet, idet han gik forbi ham. Øjeblikkeligt blev han efter Sargutscheï's befaling bragt hen til en husvæg, hvor der i en mands højde var befæstet en tynd jernlænke. Denne blev lagt om hans hals og lukket, så at han måtte stå næsten på tærne i rum tid som i en gabestok.

Vi listede os også ind i et tempel, hvor vi så tre kolossale gudebilleder, formodentlig af træ, men malede med farver, og den ene lueforgyldt over det hele. De havde vel menneskelig skikkelse, men udtrykte ved gebærder og stillinger vrede og de rædsomste lidenskaber. Den forgyldte var udstyret på en så usømmelig måde, at det ikke lader sig beskrive på tryk. Foran hver stod en række af store flade papkasser på et langt skråt bord fyldt med konditorisager, hvoraf en af følget tog en del stykker. Men dette *sacrilegium* (kirkeran) må uden tvivl være bleven bemærket af en kineser, thi en anden dag, da vi besøgte Maimat-

schin og nærmede os templet, blev vi bortvist.

Endelig så vi samme dag på vor vandring i byen en slags kinesisk komedie udført på et stillads eller en slags altan foran en bygning. Da der i Maimatschin ej tåles fruentimmer, blev damerollerne udført af købmands drenge i kvindedragt. Alle havde de papirmasker for ansigtet. Vi forstod naturligvis intet deraf, men man sagde, at farcen drejede sig om »ihjelskudt gås«.

Den 22. begav vi os på tilbagerejsen og besøgte den 23. Chamba Lama, buræternes⁸⁾ ypperstepræst, som er den næsthøjeste blandt de lamaistiske gejstlige efter Dalai Lama. Buræterne er et mongolsk nomadefolk, som lever på en stor steppe noget vest for Selenginsk, hvor de har et tempel i nærheden af hvilket Chamba Lama bor i et træhus. Han var af natschalniken i Verchne-Udinsk blevet underrettet om, at vi på en bestemt dag ville besøge ham og ønskede at se den lamaistiske gudstjeneste.

Vi modtoges med en stormende musik af 300 lamaer i deres festlige ornat, opstillede *en haie* foran Chamba Lamas hus i to rækker – mellem hvilke vi marcherede – med deres mange forunderlige blæsende instrumenter, kæmpemæssige gongoner og triangler og med lange lakkerede stænger med store runde træskiver på den øverste ende, hvorpå var afbildet sol, måne og andre forunderlige forgyldte figurer. Blandt de blæsende instrumenter var der to lange krumme koniske messingrør af samme dannelse som de såkaldte halvmåner, hvormed jægerkorpset giver signaler. Men disse var mindst tolv fod lange, så at de hvilede på skuldrene af to mænd, den ene under midten, den anden nærmere enden af instrumentet. Det længste havde to mundstykker, det ene i den smalle ende, det andet i nogen afstand derfra, og blev blæst på én gang af to lamaer.

En tamburin, som havde en diameter af 8-10 fod, var ophængt i en galge, og under den sad en lama og bearbejdede dens modsatte sider med to trommestikker. På et andet stativ hang en triangel, mellem hvis ben var befæstede i forskellige rækker en mængde metalklokker af forskellige toner, på hvilken en anden lama slog med en metalstav. Den hele såkaldte musik lignede lyden af en brusende fos.

På trappen blev vi modtaget af Chamba Lama, en umådelig stor og korpulent mand, i en rød fløjlskaf-tan og med en stor guldmedalje med kejserens billede og besat i randen med brillanter, hængende på brystet i et grønt bånd om halsen. Efter nogen samtale ved hjælp af to tolke, vor estlænder Gustav Rosenlund, som oversatte fra tysk til russisk, og en russer, som oversatte fra russisk til mongolsk, blev vi ført ind i templet, hvor alle lamaer i mellemtiden var blevet samlet i 4 rækker langs pillerne fra døren til alteret, og begyndte deres musik og derpå udførte en fuldstændig gudstjeneste.

Da vi atter trådte ind hos Chamba Lama, beværtede han os med the, koldt køkken og brændevin og beklagede, at han ingen kok havde kunnet erholde fra Irkutsk til at tillave mad efter vor skik. Efter anmodning skrev han sit navn og fuldstændige titel på mongolsk på et stykke papir til erindring om dette interessante besøg og bad os til sidst, at vi, når vi kom tilbage til Petersburg, skulle fortælle kejseren, at vi havde været vidne til, at buræterne »også dyrkede Gud på deres måde«.

Den 27. februar kom vi tilbage til Irkutsk. Denne lille tur var den mest brogede og interessante af vor hele hidtilværende rejse, formedelst de nye folkeslag, sæder og naturgenstande, som her daglig sammendyndede sig i vor opfatning. ■

Christopher Hansteen

Christopher Hansteen døde den 15. april 1873 i en alder af 89 år. Han ligger begravet på Gamle Aker kirkegård i Oslo.

Christopher Hansteen: *Reise-Erindringer*. Christiania 1859, Chr. Tønbergs Forlag. 388 s. ill.

Dette uddrag er fra siderne 225-233 i den norske udgave. Der er foretaget få redaktionelle ændringer af forældet sprog. Teksten er omsat til moderne retskrivning. Illustrationerne på side 9 og 11 er gengivet fra bogen.

Noter

- 1) Verst er et gammelt russisk længdemål = 1066 meter. 55 verst = 58,6 km.
- 2) 1 dansk/norsk fod = 0,31 meter. 3 fod = 93 cm.
- 3) Fra 1934 Ulan-Ude.
- 4) Pristav = politimester.
- 5) Den kinesisk (mongolske) grænseby Maimatschin fik senere navnet Altanbulag.
- 6) 1 alen = 2 fod = 12 tommer = 62,77 cm.
- 7) Med kofter mener forfatteren utvivlsomt den mongolske dell.
- 8) Buræter er en ældre betegnelse for burjater.

Vand-Slangens år

Kina: 10. februar 2013 – 30. januar 2014

Tibet og Mong.: 11. feb. 2013 – 1. marts 2014

I Kina falder nytåret på den anden nymåne efter vintersolhverv. I Tibet har man en anden måde at regne det ud på, så det nogle år betyder, at det tibetanske nytår falder omkring en måned efter det kinesiske. Mongolerne følger det tibetanske år. Østens nytår vil derfor falde i januar eller februar.

Østens kalendersystem bygger på en cyklus af 60 år, dannet af en kombination af 12 dyr (rotte, okse, tiger, hare, drage, slange, hest, får, abe, hane, hund, vildsvin) og 5 elementer (metal, vand, træ, ild, jord). En 60-årig cyklus starter hos kineserne med Rottens år og slutter med Grisens år, hvorimod tibetanerne starter deres cyklus med Harens år. I Kina blev månekalenderen startet i år 2637 før vor tidsregning af kejser Huang Ti. Vi befinder os midt i den 78. cyklus, som startede med år 1984 og går til 2044.

Hvad der i almindelighed vil ske for alle i Slangens år

Et år hvor man bør tænke over tingene, planlægge og søge efter svar. Et godt år for politik, snu handler og statskup. Folk vil hellere skændes om eller beskrive aktiviteter end at udføre dem. Et positivt år for handel og industri. Problemer kan løses, men ikke uden gensidig mistro i begyndelsen. Slangen ønsker at få en løsning på problemerne på den ene eller den anden måde. Kan det ikke

lade sig gøre på en fredelig måde, er den parat til at erklære krig.

Selv om der i Slangens år vil ske store skridt mod verdensfred og forsoning, vil det kun ske med stor forsigtighed. Klogskab vil styre, hvad der sker. Der er ikke behov for at vise heltemod. Ingen vil blive tvunget til at arbejde dag og nat. Året vil blive et godt år for den ærgerrige.

Slangeåret vil udvikle sig, hvis det får lov at følge sit eget tempo. Slangen følger sine følelser og bruger sine sanser. Under overfladen bliver der tænkt dybe tanker. Intuition er grundlaget for de store ændringer, der sker. Ofte vil det være ændringer, som er vedvarende.

Mange ulykker, som er startet i Dragens år, kommer ofte til fuld udfoldelse i Slangens mere rolige år. Året vil blive et aktivt år for forelskelser, frieri og skandaler af alle slags. Det vil blive et godt år for kunsten. Moden vil blive mere elegant. Musik og teater vil blomstre. Folk vil stræbe mod et mere raffineret liv. Bemærkelsesværdige resultater vil komme fra videnskaben.

Slangens klogskab vil mærkes tydeligt i vores liv især de tilfælde, hvor der kræves, at man tager beslutninger. Selv om alt tilsyneladende på overfladen ser roligt ud, er Slangens år altid uforudsigeligt. Slangens kølige og beherskede overflade dækker over mystiske ting i dens natur. Læg mærke til, at når slangen først ruller sig ud til hug, sker det med lynets fart og intet

kan stoppe den. På lignende måde sker pludselige og ødelæggende ændringer i Slangens år. Træd forsigtigt og vær mere omhyggelig i dette år. Spild og spekulation er tabu. Resultaterne vil være overvældende, og Slangen lægger ikke fingrene imellem.

Et positivt træk ved Slangeåret vil være den vægt, der bliver lagt på indlæring og selvudvikling. Derfor vil mange få sig nye færdigheder eller fordybe sig i emner, de føler kan have personlig værdi.

Der vil være bud efter alle slags kunstnere. Slangeåret vil være et pragtfuldt år for smukke mennesker. Det bliver et givtigt år for arkæologer og folk, der leder efter guld og olie og andre resurser i jorden. Priser vil stige højt gennem loftet eller falde ned i kælderens. Desværre er der ingen måde at vide hvilken vej, det vil gå.

Uanset hvad der sker, vil Slangen give os troen på os selv og provokere os til at gøre ting og gøre dem med magt. Det er ikke et år for bænkevarmere. Modstå at planlægge alt for langt ind i fremtiden, tænk lidt over sagen, før du går i aktion; før man forventer det, vil kærlighed og penge falde ned i ens kurv.

Alt i alt vil det blive et begivenhedsrigt år. Det bliver et vigtigt år for den enkelte, og mange mennesker vil beslutte sig for at påtage sig et større ansvar for deres eget velbefindende og vil søge mod større tilfredshed med deres liv.

*Hvad der i særdeleshed
vil ske i Slangens år for den,
der er født i:*

**Rottens år
(mus)**

1900, 1912, 1924, 1936, 1948
1960, 1972, 1984, 1996, 2008

Tendens: Et blandet år

Generelt: Vær parat til kompromiser. Flexibilitet betaler sig i Slangens år.

Økonomi og arbejde: Rotten må være forsigtig med sine investeringer og vigtige afgørelser. Forretninger vil gå trægt i Slangens år, men den vil ikke gå fallit. Dog kan mangel på indtægt give søvnløse nætter. Det vil være klogt at lægge lidt penge til side et sikkert sted. Heldigvis vil lykken atter smile til Rotten i sidste del af året, hvor eventuelle tab opvejes med større held.

Helbred og fritid: Rotten risikerer at blive ramt af sygdom, hvis den ikke passer på. Det er derfor meget vigtigt, at den arbejder med at forebygge.

Familien: Kærlighedslivet kan køle lidt af i sommermånederne, men det er kun midlertidigt, så lad være med at tabe modet. En fra inderkredsen vil forsøge at sætte et dårligt rygte i omløb om dig. Mange fordømmer sladder, og nogle gange kan sladder blive skadelig. Vær på vagt og lad dig ikke rive med.

**Oksens år
(tyr, ko, bøffel)**

1901, 1913, 1925, 1937, 1949
1961, 1973, 1985, 1997, 2009

Tendens: Gode tider

Generelt: Oksen og Slangen kommer godt ud af det sammen som et par tveæggede tvillinger, som ser meget forskellige ud, men begge er

langsomme og dybt tænkende. Derfor er de på samme bølgelængde og værdsætter hinanden. Oksen vil få masser af succes dette år.

Økonomi og arbejde: Oksen vil finde det let at tjene penge. I dette år er tingene inden for rækkevidde.

Helbred og fritid: Spis flere fibre, tag vitaminer og lær fordelene ved alternativ medicin.

Familien: På den mørke side kan Oksen opleve en misforståelse med en nær ven eller partner. Måske har vedkommende misbrugt Oksens tillid. Problemerne kan dog løses ved, at den åbner sig for diskussion med vedkommende. Har Oksen selv børn eller mulighed for at låne eller leje dem, vil den nyde samværet med Slangen i det meste af Slangens år.

Tigerens år

1902, 1914, 1926, 1938, 1950
1962, 1974, 1986, 1998, 2010

Tendens: Et mådeligt år

Generelt: Fremskridt vil være til at spore gennem hele året. Stop op, se dig omkring og lyt. Gør som Slangen, arbejd hårdt og tag så tid til at ligge i solen og døse. Brug dine ressourcer med omtanke, så vil du nå langt.

Økonomi og arbejde: Ingen større tab eller fortjenester er i vente. Spar på pengene, de vil ikke myldre ind på bankkontoen dette år, men Tigeren vil få masser af tid og held med projekter og forretninger. Arbejdsideer dukker op, din kreativitet er helt i top, og du undrer dig over at se de fine resultater, du opnår.

Helbred og fritid: Hvis Tigeren skulle blive syg, går der heller ikke lang tid, før den er rask igen. Der kan være tale om megen fest i slutningen af året, så slå dig løs og hav det sjovt med en ny ven.

Familien: Et år med kærlighed og romance. Livet vil blive behageligt, forudsat Tigeren er forsigtig og ikke

involverer sig unødigt i andres affærer. Dog kan den møde lidt modgang i kærligheden. De fleste skuffelser vil komme fra personer af det modsatte køn. Er Tigeren forberedt, vil den ikke blive så skuffet. Der kommer altid en sporvogn til. Tag det med ro. Det modsatte køn vil ikke være imponeret af Tigerens fartglade færden.

**Harens år
(kanin, kat)**

1903, 1915, 1927, 1939, 1951
1963, 1975, 1987, 1999, 2011

Tendens: Et noget ustabilt år

Generelt: Haren må nok regne med en del tvungen rejseaktivitet og re-præsentation. Der kan også opstå en del problemer, som den må løse på bedst mulig måde. Ellers vil året byde på masser af udfordringer.

Økonomi og arbejde: Skifte bopæl eller job kan også komme på tale for at gøre dens nuværende situation bedre.

Helbred og fritid: Pas på dit helbred og lad være med at udfordre skæbnen. Kører Haren meget bil, må den for alt i verden sørge for at holde bilen køreklar og så vidt muligt undgå alle risikable aktiviteter. Haren har ikke råd til at komme til skade i år. Er den forsigtig, vil året alligevel ende godt. Slangens år er langsomt. Der vil være tid til at meditere eller skrive digte.

Familien: Før sommeren kan der opstå følelsesmæssige kriser.

Dragens år

1904, 1916, 1928, 1940, 1952
1964, 1976, 1988, 2000, 2012

Tendens: Et udmærket og lykkeligt år

Generelt: Dragen vil kunne opnå stor succes i denne tid, også selv om den nok vil støde på en del mindre problemer. I Slangens år bliver lys-

kastere og militærmusik udskiftet med stearinlys og blød stille musik. Tingene vil ske langsomt og mere filosofisk, end Dragen er vant til. Foreløbig held og lykke!

Økonomi og arbejde:

I øvrigt kan den regne med en klækkelig fortjeneste i midten af året.

Helbred og fritid:

Dragen må foretage en oprydning i livet. Uønskede venskaber og forhold må afsluttes for at give plads til nye venner. En ny ven kan give dig gode råd lige nu; du må holde øjnene åbne for mulighederne.

Familien: Desværre kan der i år blive lidt uro i kærlighedslivet, måske fordi Dragen er tilbøjelig til at forsømme sine nærmeste. Du kan have tendens til ikke at stole på dine nærmeste, og det er ikke godt. Det er derfor vigtigt, at den sørger for at dette ikke sker.

Slangens år

1905, 1917,
1929, 1941, 1953
1965, 1977, 1989, 2001, 2013

Tendens: Et rimeligt godt år

Generelt: Nu vender optimismen tilbage. Et positivt år, dejligt og fuldt af liv. Et år hvor Slangen skal bide sig fast og ikke foretage plud-

selige forandringer. Tålmodighed og hovedet koldt er vigtigt for at forhindre Slangen i at løbe ind i unødige problemer. Forretningsmisforståelser, kærlighedsproble-

mer og lettere sår på kroppen kan forventes.

Økonomi og arbejde: Økonomien vil være stabil i dette år.

Helbred og fritid: Tiden efter midten af året egner sig til afslapning, ferierejser og hygge med familien.

Det er vigtigt at slappe af og få ro for at kunne overleve året.

Familien: Alt, hvad der har med følelserne at gøre, har de bedst tænkelige muligheder. Slangen er utrolig livsglad og entusias-

tisk. Den reagerer åbent og spontant på følelser og giver med glæde udtryk for varme og begejstring. Der er ikke noget at sige til, at den bliver populær og omsværmet. Slangens gode humør virker opmuntrende på omgivelserne. Den nyder tilværelsen i fulde drag, men den skal passe med ikke at blive for overfladisk! Et godt år for den enlige til at finde sig en partner. Led efter en Hane eller en Okse, næstbedst er en Tiger eller en Drage.

Hestens år

1906, 1918,
1930, 1942, 1954
1966, 1978,
1990, 2002, 2014

Tendens: Året er travlt og præget af fantastiske visioner

Generelt: Ikke det nemmeste år for Hesten. Det kan blive et kedeligt år, hvor ingen væsentlige fremskridt er at spore. Hesten lader fantasien løbe løbsk og er fuld af muntre påfund, som trækker stærkt på hestens tid og energi.

Økonomi og arbejde: Økonomien lider også under disse tendenser, så måske giver den alt, hvad den har til velgørende formål eller bruger det til at opfylde nogle vilde drømme. Det mest fornuftige den kan gøre er at komme ned på jorden og få jordforbindelse, og det klarer den også.

Helbred og fritid: Hesten føler en stærk trang til at hjælpe andre mennesker med deres store og små problemer. Den ofrer sig gerne for en god sag og er særdeles påvirkelig, når det gælder følelserne.

Familien: Problemer kan komme fra venner eller familie. Til gengæld er Hesten mere opmærksom på andres behov end tidligere, hvis den da ikke drømmer sig helt bort. Svingerfamilien kan forlange mere end Hesten er villig til at give. Det kan blive en belastning for parforholdet, hvis Hesten ikke er forsigtig. Hesten vil finde støtte hos sin familie, men kan ikke forvente store resultater til trods for dens store indsats. Hestens sociale liv vil få en positiv vending i slutning af året.

Fårets år (ged)

1907, 1919, 1931, 1943, 1955
1967, 1979, 1991, 2003, 2015

Tendens: Et positivt år

Generelt: Begyndelsen af året vil være god, men Fåret må nok fortsætte med at være diplomatisk og møde folk på halvvejen. Illusioner og drømme fordamper, og kaos bliver til et mere struktureret og velordnet liv.

Økonomi og arbejde: Fåret får atter kontrol over tingene og har det godt med det. Det vil igen få styrke, status og blive populært. Nye og indflydelsesrige mennesker vil hjælpe Fåret. Men glem ikke drømmene helt. De har også noget at give. Fåret vil rejse eller få ekstra indtægter. Dårlige efterretninger kan forsinke dets fremskridt midler-

tidigt, men dets mål vil blive opnået til slut. Fåret er mere målbevidst, det arbejder flittigt og koncentreret og bruger både tid og energi med omtanke. Det har fundet sit eget fornuftige jeg igen. Det har derudover fået øjnene op for nye muligheder, som kan bruges nu. Det ser tingene på en helt anden måde, hvilket giver det inspiration til at ændre kurs i en mere positiv retning. Har Fåret nye ideer, så er det bare at komme frem med dem, der vil være støtte fra mange sider.

Helbred og fritid: Der vil ikke ske store ændringer i forhold til Dragens år.

Familien: Følelsesmæssigt er året varmt og frodigt, men på et mere jordnært og praktisk plan. Fåret giver mere af sig selv og viser hensyn til andre. Der vil være mere social anerkendelse fra andre.

Abens år

1908, 1920, 1932, 1944, 1956
1968, 1980, 1992, 2004, 2016

Tendens: Et mindre godt år

Generelt: Aben møder en del uventede hindringer, men den vil få hjælp og støtte fra sine nærmeste eller overordnede til at løse mange af problemerne. Den må nok prøve at enes bedre med omgivelserne. Et år hvor man skal holde tungen lige i munden og undgå konfrontationer af enhver art. Gode tider kan forventes, selv om der kan være nogle diskussioner i hjemmet.

Økonomi og arbejde: Økonomien skranter lidt i år. Der kan være lavvande i kassen efter ferien. Livremmen må spændes ind, hvis der skal bringes orden på økonomien igen.

Helbred og fritid: Det vil heller ikke være kloget at påtage sig for mange krævende opgaver, som vil tappe den for kræfter. Nok er den udholdende, men lige i denne tid er der grænser for, hvad fysikken kan klare.

Familien: På kærlighedsfronten vil der være en del problemer, man skal tage stilling til. Kontakten mellem Aben og kæresten er nok ikke helt, som den var tidligere. Der er ikke længere grundlag for et samarbejde. Dette bør Aben være på vagt over for.

Hanens år

1909, 1921, 1933, 1945, 1957
1969, 1981, 1993, 2005, 2017

Tendens: Et rigtigt godt år

Generelt: Et frodigt og vigtigt år, hvor Hanen kan vise andre, hvad den duer til.

Økonomi og arbejde: Ingen større portion penge synes at være i sigte, dog vil den være i stand til at indhente sine tab i en rimelig grad. På jobbet har den heldet med sig. Der vil blive lagt mærke til dens arbejdsindsats og vilje til at bestille noget. Nu sker der en rivende udvikling. Den høster resultater af ting, som længe har været i gang. Den kan vente en solid opbakning og anerkendelse. Selvtilliden øges. Den føler sig glad og fornøjet – og med god grund. Den spreder optimisme og glæde overalt, hvor den færdes. Den ser lyst på livet. Den vokser i takt med de gode resultater, den opnår. Energimæssigt har Hanen masser at tage af. Den tror på sine egne evner. En dejlig og livsbekræftende periode, man kan glæde sig til. Folk omkring den sætter pris på dens væremåde, og indflydelsesrige per-

soner er villige til at lade den få din vilje.

Helbred og fritid: Uheld og dårlige rygter vil også optræde i dette år. Hanen bør afstå fra at tage på lange eller unødvendige rejser.

Familien: Hold dig fra andres intriger, selv om du ikke helt formår det, når det gælder familieanliggender. Et nyt pust kommer ind i dit liv dette år, og alt synes at gå i den rigtige retning. Særligt når det gælder kærligheden er du inde i en spændende fase.

Hundens år

1910, 1922, 1934, 1946, 1958
1970, 1982, 1994, 2006, 2018

Tendens: Et noget bedre år end foregående

Generelt: Hunden føler, at tingene begynder at gå i den rigtige retning, selv om den vil være noget bekymret. Den kan forhindre tab og løse problemer ved at tie og lade være med at tabe besindelsen. Et år hvor det er mest formålstjenligt at udvise tålmodighed. Det vil være en spændende periode med masser af begivenheder.

Økonomi og arbejde: Hunden er igen mere moden og ansvarsbevidst. Den vurderer sig selv nøgternt og realistisk. Den arbejder målbevidst med sig selv og opnår derved konkrete resultater. Den koncentrerer sig om at nå de mål, den har sat sig. Den er flittig og udholdende. Der skal meget til, før den lader sig køre af sporet. Tiden arbejder for den, hvis den blot kan holde kursen. Den går mere i dybden, søger svar bag tingene. Den er mere psykologisk vågen og vil lære sine bevæggrunde at kende. Når den siger noget, er der vægt bag ordene. Et godt år, hvor Hunden ser gode resultater.

Helbred og fritid: Du må ikke misbruge dine venner. Det kan give problemer.

Kinesiske dyreår

31. jan. 1900 – 18. feb. 1901:	Metal-Rotte	12. feb. 1956 – 30. jan. 1957:	Ild-Abe
19. feb. 1901 – 7. feb. 1902:	Metal-Okse	31. jan. 1957 – 17. feb. 1958:	Ild-Hane
8. feb. 1902 – 28. jan. 1903:	Vand-Tiger	18. feb. 1958 – 7. feb. 1959:	Jord-Hund
29. jan. 1903 – 15. feb. 1904:	Vand-Hare	8. feb. 1959 – 27. jan. 1960:	Jord-Gris
16. feb. 1904 – 3. feb. 1905:	Træ-Drage	28. jan. 1960 – 14. feb. 1961:	Metal-Rotte
4. feb. 1905 – 24. jan. 1906:	Træ-Slange	15. feb. 1961 – 4. feb. 1962:	Metal-Okse
25. jan. 1906 – 12. feb. 1907:	Ild-Hest	5. feb. 1962 – 24. jan. 1963:	Vand-Tiger
13. feb. 1907 – 1. feb. 1908:	Ild-Får	25. jan. 1963 – 12. feb. 1964:	Vand-Hare
2. feb. 1908 – 21. jan. 1909:	Jord-Abe	13. feb. 1964 – 1. feb. 1965:	Træ-Drage
22. jan. 1909 – 9. feb. 1910:	Jord-Hane	2. feb. 1965 – 20. jan. 1966:	Træ-Slange
10. feb. 1910 – 29. jan. 1911:	Metal-Hund	21. jan. 1966 – 8. feb. 1967:	Ild-Hest
30. jan. 1911 – 17. feb. 1912:	Metal-Gris	9. feb. 1967 – 29. jan. 1968:	Ild-Får
18. feb. 1912 – 5. feb. 1913:	Vand-Rotte	30. jan. 1968 – 16. feb. 1969:	Jord-Abe
6. feb. 1913 – 25. jan. 1914:	Vand-Okse	17. feb. 1969 – 5. feb. 1970:	Jord-Hane
26. jan. 1914 – 13. feb. 1915:	Træ-Tiger	6. feb. 1970 – 26. jan. 1971:	Metal-Hund
14. feb. 1915 – 2. feb. 1916:	Træ-Hare	27. jan. 1971 – 14. feb. 1972:	Metal-Gris
3. feb. 1916 – 22. jan. 1917:	Ild-Drage	15. feb. 1972 – 2. feb. 1973:	Vand-Rotte
23. jan. 1917 – 10. feb. 1918:	Ild-Slange	3. feb. 1973 – 22. jan. 1974:	Vand-Okse
11. feb. 1918 – 31. jan. 1919:	Jord-Hest	23. jan. 1974 – 10. feb. 1975:	Træ-Tiger
1. feb. 1919 – 29. feb. 1920:	Jord-Får	11. feb. 1975 – 30. jan. 1976:	Træ-Hare
20. feb. 1920 – 7. feb. 1921:	Metal-Abe	31. jan. 1976 – 17. feb. 1977:	Ild-Drage
8. feb. 1921 – 27. jan. 1922:	Metal-Hane	18. feb. 1977 – 6. feb. 1978:	Ild-Slange
28. jan. 1922 – 15. feb. 1923:	Vand-Hund	7. feb. 1978 – 27. jan. 1979:	Jord-Hest
16. feb. 1923 – 4. feb. 1924:	Vand-Gris	28. jan. 1979 – 15. feb. 1980:	Jord-Får
5. feb. 1924 – 23. jan. 1925:	Træ-Rotte	16. feb. 1980 – 4. feb. 1981:	Metal-Abe
24. jan. 1925 – 12. feb. 1926:	Træ-Okse	5. feb. 1981 – 24. jan. 1982:	Metal-Hane
13. feb. 1926 – 1. feb. 1927:	Ild-Tiger	25. jan. 1982 – 12. feb. 1983:	Vand-Hund
2. feb. 1927 – 22. jan. 1928:	Ild-Hare	13. feb. 1983 – 1. feb. 1984:	Vand-Gris
23. jan. 1928 – 9. feb. 1929:	Jord-Drage	2. feb. 1984 – 19. feb. 1985:	Træ-Rotte
10. feb. 1929 – 29. jan. 1930:	Jord-Slange	20. feb. 1985 – 8. feb. 1986:	Træ-Okse
30. jan. 1930 – 16. feb. 1931:	Metal-Hest	9. feb. 1986 – 28. jan. 1987:	Ild-Tiger
17. feb. 1931 – 5. feb. 1932:	Metal-Får	29. jan. 1987 – 16. feb. 1988:	Ild-Hare
6. feb. 1932 – 25. jan. 1933:	Vand-Abe	17. feb. 1988 – 5. feb. 1989:	Jord-Drage
26. jan. 1933 – 13. feb. 1934:	Vand-Hane	6. feb. 1989 – 26. jan. 1990:	Jord-Slange
14. feb. 1934 – 3. feb. 1935:	Træ-Hund	27. jan. 1990 – 14. feb. 1991:	Metal-Hest
4. feb. 1935 – 23. jan. 1936:	Træ-Gris	15. feb. 1991 – 3. feb. 1992:	Metal-Får
24. jan. 1936 – 10. feb. 1937:	Ild-Rotte	4. feb. 1992 – 22. jan. 1993:	Vand-Abe
11. feb. 1937 – 30. jan. 1938:	Ild-Okse	23. jan. 1993 – 9. feb. 1994:	Vand-Hane
31. jan. 1938 – 18. feb. 1939:	Jord-Tiger	10. feb. 1994 – 30. jan. 1995:	Træ-Hund
19. feb. 1939 – 7. feb. 1940:	Jord-Hare	31. jan. 1995 – 18. feb. 1996:	Træ-Gris
8. feb. 1940 – 26. jan. 1941:	Metal-Drage	19. feb. 1996 – 6. feb. 1997:	Ild-Rotte
27. jan. 1941 – 14. feb. 1942:	Metal-Slange	7. feb. 1997 – 27. jan. 1998:	Ild-Okse
15. feb. 1942 – 4. feb. 1943:	Vand-Hest	28. jan. 1998 – 15. feb. 1999:	Jord-Tiger
5. feb. 1943 – 24. jan. 1944:	Vand-Får	16. feb. 1999 – 6. feb. 2000:	Jord-Hare
25. jan. 1944 – 12. feb. 1945:	Træ-Abe	7. feb. 2000 – 23. jan. 2001:	Metal-Drage
13. feb. 1945 – 1. feb. 1946:	Træ-Hane	24. jan. 2001 – 11. feb. 2002:	Metal-Slange
2. feb. 1946 – 21. jan. 1947:	Ild-Hund	12. feb. 2002 – 31. jan. 2003:	Vand-Hest
22. jan. 1947 – 9. feb. 1948:	Ild-Gris	1. feb. 2003 – 21. jan. 2004:	Vand-Får
10. feb. 1948 – 28. jan. 1949:	Jord-Rotte	22. jan. 2004 – 8. feb. 2005:	Træ-Abe
29. jan. 1949 – 16. feb. 1950:	Jord-Okse	9. feb. 2005 – 28. jan. 2006:	Træ-Hane
17. feb. 1950 – 5. feb. 1951:	Metal-Tiger	29. jan. 2006 – 17. feb. 2007:	Ild-Hund
6. feb. 1951 – 26. jan. 1952:	Metal-Hare	18. feb. 2007 – 6. feb. 2008:	Ild-Gris
27. jan. 1952 – 13. feb. 1953:	Vand-Drage	7. feb. 2008 – 25. jan. 2009:	Jord-Rotte
14. feb. 1953 – 2. feb. 1954:	Vand-Slange	26. jan. 2009 – 13. feb. 2010:	Jord-Okse
3. feb. 1954 – 23. jan. 1955:	Træ-Hest	14. feb. 2010 – 2. feb. 2011:	Metal-Tiger
24. jan. 1955 – 11. feb. 1956:	Træ-Får	3. feb. 2011 – 22. jan. 2012:	Metal-Hare
		23. jan. 2012 – 9. feb. 2013:	Vand-Drage
		10. feb. 2013 – 30. jan. 2014:	Vand-Slange
		31. jan. 2014 – 18. feb. 2015:	Træ-Hest

Kilder

Barry Fantoni (1985): *Chinese Horoscopes*. 260 s. (London: Sphere Books Limited)

Kurt Allgeier (1986): *Kinesisk astrologi for alle*. 91 s. (København: Sphinx Forlag)

Derek Walters (1987): *Ming Shu – kinesisk astrologi*. 96 s. (København: Forlaget Komma)

Theodora Lau (1988): *The Handbook of Chinese Horoscopes*. 331 s. (New York)

Henning Hai Lee Yang (1995): *Dit Kinesiske Horoskop for årene som kommer*. 203 s. (Lyngø: Bogans Forlag)

Henning Hai Lee Yang (2011): *Det Kinesiske Horoskop 2012*. 260 p. (Lyngø: Bogans Forlag)

Lori Reid (1997): *The Complete Book of Chinese Horoscopes*. 136 s. (Shaftesbury: Element)

Familien: Svigerfamilien kan skaffe Hunden problemer på hjemmebanen, hvis den ikke passer på. Børn kan komme til at være kilde til en del irritationer. Nok er det rart at være hjemme, selv om Hunden har tendens til at gå glip af noget.

Grisens år (svin, vildsvin)

1911, 1923, 1935, 1947, 1959
1971, 1983, 1995, 2007, 2019

Tendens: Et noget uroligt og hektisk år

Generelt: Året har mange overraskelser i forskellige retninger. Vær opmærksom på, at Grisen kan have tendens til at spille tiden på en meget unødvendig måde. Med ét

sker der stærke og dybe forandringer på arbejdspladsen og i parforholdet, hvilket kan skræmme lidt. Nogle af disse forandringer kan være til Grisens fordel, mens enkelte andre kan være temmelig foruroligende. Grisen må bare tage disse forandringer med ro og holde lav profil. Derudover vil den kunne se positive resultater i sidste del af året. Belønningen kan blive stor, hvis det lykkes at holde ud og undgå konfrontationer af enhver art, så vil den overleve dette år med glans.

Økonomi og arbejde: Grisen har tendens til ikke at tænke økonomisk lige nu. En del investeringer samt forretningsmæssige forslag må vurderes nøje, før den går i gang med dem. Vær forsigtig fra første møde med mennesker, du ikke kender.

Helbred og fritid: Den vil blive optaget af rejser, voldsom spekulation og samarbejde om fællesprojekter. Tag gerne imod invitationer fra rige og berømte personer, hvor du får lov til at gøre dig kendt.

Familien: Grisen vil modtage nogle dårlige nyheder samt have nogle problemer med det modsatte køn.

Tsehnnav

Den gamle Vismand

NB: Man skal ikke lade sig påvirke af, at tingene nu og da modsiger hinanden, sådan er livet nu en gang. Når man skal finde sit dyreår, så bemærk at januar-februar ofte tilhører forrige dyreår.

Kalenderstav - eller?

Som mange af Selskabets medlemmer er klar over, drog en flok unge danskere i 1923 til Mongoliet for at oprette en forsøgsgård – Iga-gården – i en frodig dal, de kaldte Zobel-sletten. Blandt medlemmerne var den senere så kendte opdagelsesrejsende Henning Haslund-Christensen. Flokkens leder var lægen Carl Krebs, der blev på stedet længe efter, at de øvrige medlemmer af gruppen havde opgivet landbrugsbedriften og var blevet spredt for alle vinde. Som læge nød han lokalbefolkningens store respekt og taknemmelighed. I 1936 måtte Carl Krebs forlade stedet på grund af de usikre politiske forhold.

Blandt de få genstande, Krebs fik med sig hjem, er dette bræt: længde 53,5 cm, højde 9 cm. Øverst ses en tekst skrevet med tibetanske skrifttegn. Den begynder med den kendte buddhistiske bøn: *Om mani padme hum*. Derunder optræder de tolv dyretegn: Rotte, Okse, Tiger, Hare, Drage, Slange, Hest, Får, Abe, Hane, Hund, Gris. Under hvert dyr ses et skrifttegn, som formentlig er det mongolske ord for dyret.

Man bemærker den pudsighed, at aben er skildret som et menneske med bue og pil. Hvis aben er udgangspunktet, kunne man forestille sig, at kalenderstaven er fremstillet i Abeåret 1932?

Brættet er nu i sønnen Axel Krebs' eje. Hans far har fortalt ham, at brættet hang i gerens trægitter i en lille læderrem påsat en kileformet sort sten.

Jens Velle fra Aarhus Universitet, der har fotograferet staven, fortæller, at man ikke har kendskab til et lignende objekt andre steder i Danmark. Måske kan Gers læsere træde til med oplysninger: Hvad er formålet med staven? Hvad betyder *hele* den tibetanske tekst? Hvor gammel er den? Er der tale om en unik genstand? Send gerne en mail til redaktionen: jk@cadaid.dk

Redaktionen

Aktuelt

The Mongol Messenger rapporterer:

Maritim eksamen 07.12.12
Den 3. december 2012 fik den mongolske studerende D. Baigalmaa sin afgangseksamen fra *World Maritime University* (WMU) i Malmø. Dermed er hun den tredje mongol, der har taget afgangseksamen fra WMU, og den anden med en maritim magistergrad i bagagen.

Mongoliets ambassadør til Sverige, B. Enkhmandakh, der var til stede ved overrækkelsen af eksamensbeviserne, udtrykte sin taknemmelighed over for universitetets rektor og tilføjede, at universitetet spiller en stor rolle i forbindelse med bl.a. at styrke Mongoliets position i maritime spørgsmål og forbedre lovgivningen.

Fra Lenin-til dinosaurmuseum 18.01.13
V. I. Lenins museumsbygning er den eneste bygning i Ulaanbaatar, hvor alle dinosaur-skeletterne og de mindre museumsgenstande kan opbevares og konserveres professionelt. Derfor har regeringens kabinet besluttet at omdanne det tidligere Lenin-museum til museum for dinosaurer. Bygningen blev opført i 1980 for statslige midler med det daværende kulturministerium som bygherre. Efter lukningen af Det mongolske Revolutionære Folkepartis Historiske Institut har bygningen tilhørt partiet.

For tiden råder Det mongolske Videnskabsakademis Palæontologiske Center over 200 fossiler, den europæiske udstilling 90, den asiatiske udstilling 26. Det naturhistoriske Museum har 150 skeletter og knogler af mange forskellige dinosaur-arter i deres samling.

Ger-områder forbedres 11.01.13
Som tidligere annonceret af Ulaanbaatars overborgmester E. Bat-Uul vil arbejdet med at forbedre ger-distrikterne begynde den 15. april. Ifølge projektets leder, Sh. Gankhuyag, vil tilkoblingen af ger-distrikterne til byens forsyningsledninger og infrastruktur kræve et stort engagement af distrikternes indbyggere. I øjeblikket er man ved at udarbejde projektmaterialet. De første distrikter vil blive Songinokharikhan, Khailaast og Bayanzurkh. Senere følger distrikterne Bayangol og Chingeltei.

Eksport af slagfalker forbydes 18.01.13
Regeringens kabinet har besluttet at forbyde eksporten af slagfalker (*Falco cherrug*) til kommercielle formål. Falken, der sidste år blev ophøjet til Mongoliets nationalfugl, må ikke handles de næste 5 år. Det blev også pålagt alle relevante organisationer at forbyde folk at fange fuglene og forsøge at sælge dem.

I sommeren 2010 var der kun 6.800 falker tilbage i landet, mens kun ganske få overvintrede. Nedgangen i bestanden udgør en trussel mod steppens økosystem.

Dansk vandforsyning 18.01.13
Mongoliet skal være i stand til at levere en standard for drikkevandsforsyning og spildevandshåndtering, som lever op til de skandinaviske normer. Overborgmesteren for Ulaanbaatar, E. Bat-Uul og Lars Kastholm fra det danske firma *DBC Vandtech* har underskrevet en samarbejdsaftale for årene 2012-18.

Formålet med projektet er at forbedre vandforsyningen i Nalaikh-distriktet øst for Ulaanbaatar og anlægge et fuldautomatisk rensningsanlæg. Anlægget, der skal kunne fungere under temperaturer på ned til minus 35° C, skal rense spildevandet fra 40.000 indbyggere i Nalaikh-distriktet.

Ambassadørbesøg 08.02.13
Den 1. februar modtog parlamentets næstformand L. Tsog den danske ambassadør til Mongoliet Friis Arne Petersen. De to parter gav udtryk for deres gensidige tilfredshed med de traditionelt venskabelige forbindelser og samarbejdet mellem Mongoliet og Danmark. Og de understregede vigtigheden af at styrke båndene mellem de to parlamenter.

De to parter noterede sig også, at 45 års jubilæet for oprettelsen af de diplomatiske forbindelser skal markeres i 2013. Man blev enige om at organisere et besøg af formanden for det danske folketing og arrangere danske kultur dage i Mongoliet og tilsvarende mongolske kultur dage i Danmark.

Dansk varmemønstre 22.02.13
En grundlæggende reovering af varmforsyningen i Darkhan by vil blive finansieret af Danmark. Der blev for nyligt underskrevet en aftale mellem det mongolske energiministerium og organisationen *Danish Energy Solutions* [med hovedsæde i Odense – red.] om at gennemføre en forundersøgelse af projektet.

Aftalen blev underskrevet af en repræsentant for energiministeriet, D. Delgertogt, direktør Karolina Osipowska fra *Danish Energy Solutions* og direktør Altantsetseg fra Darkhan-distriktets varmforsyningsselskab. Formålet med projektet, der vil blive udbudt i åben licitation, er at forbedre effektiviteten af forsyningsnettet og reducere vandspildet.

Rensdyrfamilie får fint besøg

Mongoliets mindste etniske gruppe overlever uden indtægter

Lørdag den 22. december 2012 aflagde præsident Ts. Elbegdorj et besøg hos en gruppe rensdyrnomader i deres vinterkvarter i taigaen i Tsagaannuur Sum, Khövsgöl Aimag. Temperaturen var faldet til minus 48° C i Darkhadyn Khotgor, 300 km fra aimagcentret og 1000 km fra Ulaanbaatar. Men det er nu ikke noget, der chokerer rensdyrfolket, som er vant til at leve under hårde klimatiske betingelser.

»Jeg så i fjernsynet, at præsidenten skulle komme her, men jeg havde nu ikke regnet med, at han ville komme, når det var så koldt«, sagde en 80-årig kvinde, Punsal, der lever i Østtaigaen.

I vore dage ser rensdyrfolket TV og bruger mobiltelefoner drevet af solceller. Det er ikke sådan, som de fleste af os måske tror, at rensdyrfolket er halvilde mennesker, der lever i fjerne egne. Men selv om civilisationen er nået til taigaen, har de ikke ændret livsstil; de bor stadig i tipier, kaldet *urts*, og rider på deres rensdyr.

Rensdyrfolket, som lever i den aller nordligste del af Mongoliet, har en enestående kultur, der nøje er tilpasset det barske miljø i den sibiriske taiga. Som etnisk befolkningsgruppe er de den mindste i Mongoliet. Ifølge Tsagaannuur Sums borgmester, Kh. Myagmarjav, lever der for tiden i Tsagaannuur Sum 600 rensdyrnomader i omkring 130 familier, hvoraf 436 er rene tsaatan-tuviner og 228 blandede darkhad-tsaatan. Fra forskellige folketællinger ved man, at der lever omkring 500-670 tsaatan-tuviner i Khövsgöl Aimag.

Præsident Ts. Elbegdorj aflagde rensdyrnomaderne et besøg i slutningen af december sidste år for at gøre sig bekendt med lokalbefolkningens problemer med at overleve som etnisk minoritet i et ekstremt klima.

Inden afmærkningen af grænsen mellem Rusland og Mongoliet fandt sted i 1955 opnåede 53 rensdyrfamilier, der levede i grænseområdet, mongolsk statsborgerskab. I 1985 besluttede den mongolske regering at gøre Tsagaannuur Sum, rensdyrfolkets vigtigste levested, til en særlig administrativ enhed.

Rensdyrfolket nedstammer fra uighurerne og taler et uighurisk (tuvinsk) sprog. De blev tidligere kaldt *tagna uriankhai*, taiga-folket, og *sojot uriankhai*. Mongolske forskere har fundet ud af, at rensdyrfolkets nærmeste stammefæller er de russiske *toj tuva*, Irkutsk-regionens *tofarer* og den burjatiske Okinsk-regionens *sojoter*.

B. Uvugdorj, værten i den rensdyrfamilie, hvor præsidenten valgte at overnatte, sagde: »Jeg fik ikke forinden besked om, at præsidenten ville overnatte hos os. Pludselig be-

sluttede han sig for at blive. Da der ikke brænder et bål om natten, må han være en meget hårdfør person.«

Rensdyrfolket præsenterede præsidenten for nogle vigtige emner. For eksempel lægger de vægt på at kunne bevare deres nationale kultur og traditioner og at opnå ret til at modtage undervisning i deres eget sprog. Endvidere ønsker de en forbedring af sundhedsvæsenet, og at der bliver skabt jobs til de unge. Antallet af rensdyr, der på et tidspunkt var faldet til et lavpunkt på 400 individer, er nu nået op på omkring 1500 dyr i de seneste år.

Præsidenten sagde, at vi alle har krav på fremskridt uanset baggrund: »I øjeblikket befinder jeg mig hos rensdyrfolket i Tsagaannuur Sum, den nordligste sum i Khövsgöl Aimag. Blot 60 km herfra ligger Mongol Sharyn Davaa, Mongoliets nordligste punkt. Fra en pla-

Præsidenten kommer tæt på et rensdyr.

cering i nord ses alt forfra og målene ligger forude«, sagde præsidenten. Han tilføjede, at han ville rette hele sin opmærksomhed mod de påtrængende udfordringer, som rensdyrfolket med dets unikke kultur og livsform – og beskedne størrelse – står over for.

Rensdyrfolkets børn vokser nu op uden kendskab til deres modersmål, historie, sagn, sange og danse. Rensdyrfolkets gennemsnitslevealder er lav, og sundhedsvæsnet er utilstrækkeligt. På grund af det barske klima forekommer der ofte slagtilfælde blandt rensdyrfolket. De har stort set ingen indtægtsmuligheder, fordi de kun bedriver en enkelt form for landbrug. Rensdyrfolk siger, at de statslige tilskud til opretholdelse af rensdyrfolkets eksistensmuligheder ikke når frem til de rette modtagere, men havner hos myndighederne.

Før i tiden, i 1956, 1972 og 1985, blev der af parlamentet og ministerrådet truffet beslutninger om at etablere fiskeri, jagt og farme til rensdyropdræt i Tsagaannuur Sum. Rensdyrfolkets børn blev sendt på universitetet i Tuva, og lærere fra Tuva underviste i landsbyskolen. Rensdyrfamilierne fik tildelt mongolsk oksekød og hestekød og modtog en månedlig ydelse på 210 tugrik.

I 2005 godkendte ministeren for uddannelse, kultur og videnskab et tuvinsk sprogprogram, der dog kom til at lide under mangelfuld implementering. Og ifølge en regeringsbeslutning i 2007 blev der oprettet

et program med henblik på at genoprette rensdyravlen og forbedre rensdyrfolkets levevilkår. Igen uden det store resultat. Rensdyrfolket og de lokale myndigheder fremsendte derefter en anmodning om tilskud til opdræt af rensdyr.

I dette område af Mongoliet er der kun mulighed for at holde rensdyr. Mongoliet har 50 mio. stk. husdyr, men kun i omegnen af 1500 rensdyr. Der er 20 husdyr pr. indbygger i Mongoliet, mens der kun er 2 rensdyr pr. tsaatan-borger. De mongolske rensdyrfolk opdrætter rensdyr i verdens sydligst beliggende område for rensdyravl – i et barsk klima og under hårde betingelser.

Ifølge en paragraf i forfatningen står husdyr i Mongoliet under statens beskyttelse, og det bør rensdyrfolket være opmærksom på. Den erklærede hensigt om at beskytte truede arter betyder det samme som at yde støtte til rensdyrfolket. Med andre ord bør den mongolske regering betale rensdyrfolket for dets arbejde med at opdrætte rensdyr. Den månedlige ydelse på 210 tugrik, der blev givet til hver rensdyrfamilie under socialismen, var en medvirkende årsag til, at rensdyrene og tsaatan-folket kunne overleve.

En undersøgelse foretaget af Menneskerettighedskommissionen fastslår med al ønskelig tydelighed, at iværksættelsen af diverse programmer til at forbedre rensdyrfolkets liv ikke har opfyldt målsætningerne, men i stedet har fyldt lommerne hos andre personer. Ingen har taget ansvaret for anvendelsen af hundreder af millioner tugrik. Dertil kommer, at regeringens støtte til uddannelse af rensdyrfolkets børn efter forlydender havner hos embedsmænd, som sender deres egne børn til universiteterne.

The Mongol Messenger
52(1121):8 – 28.12.12

Dinosaurer returneres

Den 28. december indkaldte præsident Ts. Elbegdorj til et pressemøde for at informere offentligheden om sagen vedrørende Tyrannosaurus Bataar og andre dinosaur-fossiler i USA. Skandalen blev kendt i offentligheden den 18. maj 2012, efter at præsidenten havde grebet personligt ind. Der var fremkommet oplysninger om, at et dinosaur-skelet var blevet illegalt ført ud af Mongoliet. Elbegdorj: »18. maj var en fredag, og vi måtte øjeblikkeligt gribe ind for at få standset skelet-auktionen.«

De amerikanske myndigheder reagerede hurtigt. Allerede om lørdagen udstedte byretsdommer Carlos Cortez i Dallas, Texas, en midlertidig tilbageholdelsesordre på begæring af den mongolske præsident. Fossilhandlerne havde planlagt, at auktionen over Bataar-skelettet skulle finde sted om søndagen, men det blev forhindret.

»På min anmodning anlagde Houston-advokaten Robert Painter straks sag an mod det Dallas-baserede firma *Heritage Auctions*.« Selv om det forholdt sig sådan, at de mongolske dinosaurer var erhvervet og transporteret illegalt ud af landet, er det langt fra givet, at andre lande har love, der forbyder import eller salg af utilbørligt erhvervede fossiler.

Tyrannosaurus Bataar vil nu blive returneret til Mongoliet sammen med to andre Tyrannosaurus, to Saurolophus og to Oviraptor-skeletter.

The Mongol Messenger
01(1122):7 – 04.01.13

Kinesisk besøg på højt niveau

På invitation af formanden for det mongolske parlament, Z. Enkhbold, aflagde formanden for Den Nationale Folkekongres' Præsidium i Kina, Wu Bangguo, officielt besøg i Mongoliet i dagene 30. januar til 1. februar. Om morgenen den 30. januar landede den kinesiske delegation med et særfly i *Chinggis Khaan International Airport*. Wu Bangguo blev budt velkommen af højtstående personer fra både Mongoliet og Kina.

På Sükhbaatar-pladsen blev den kinesiske gæst modtaget med honor, hvorefter Wu Bangguo viste statuen af Chinggis Khan sin respekt. I Statshuset satte han sin underskrift i æresgæstebogen. Derefter holdt de to hovedpersoner deres officielle taler. ...

Wu Bangguo sagde blandt andet: »Folkerepublikken Kina fik en ny leder sidste år. Mongoliet er en vigtig nabo til vores land. Vi er taknemmelige for, at Mongoliets regering ønsker at samarbejde med Kina og styrke forbindelserne inden for alle områder. Kina respekterer og vil fortsat respektere Mongoliets suverænitet og uafhængighed samt lan-

dets indenrigs- og udenrigspolitik. Vi værdsætter tillige, at Mongoliet udviser den samme respekt over for Kina i forholdet til Taiwan og Tibet. Vi håber, at Mongoliet også fremover vil fastholde denne position.«

Wu Bangguo, til venstre, hilser på Z. Enkhbold til ære for de officielle fotografer.

Han fortsatte: »Fra Kinas side er vi rede til at samarbejde med Mongoliet om forsvarsspørgsmål, om at beskytte de regionale sikkerhedsinteresser og med at opmuntre til en styrkelse af det for begge parter udbytterige samarbejde inden for handel og økonomi for eksempel ved at involvere seriøse kinesiske firmaer i projekter og programmer.

Vores land er parat til aktivt at tage del i Mongoliets store infra-

strukturprojekter som fx anlæg af jernbaner og motorveje. Desuden er Kina villig til at yde støtte inden for områderne grænseoverskridende trafik, landbrug og energiproduktion.« Han opfordrede til, at man fra mongolsk side gør effektiv brug af en blandet kredit på 500 mio. yuan, som Kina har ydet i de seneste år.

»Vi håber, at parterne vil udveksle erfaringer og udvikle samarbejdet inden for presse og medier, også med sigte på ungdommen. Kina prioriterer udviklingen af de interparlamentariske relationer, hvorfor vi med glæde modtager besøg af unge parlamentarikere«, sluttede Wu Bangguo. ...

På besøgets anden dag modtog Wu Bangguo statsminister N. Altankhuyag. Han overbragte en hilsen fra den kinesiske statsminister til N. Altankhuyag og udtalte bl.a., at besøget ville få stor betydning for udviklingen af det strategiske partnerskab mellem de to lande. Senere på dagen havde Wu Bangguo et møde med præsident Ts. Elbegdorj.

The Mongol Messenger
05(1126):1,2 – 01.02.13

Mongolia Sunrise to Sunset 15th edition

The world's most beautiful trail ultra-marathon

Accept the challenge to run 42 km or 100 km and support one of the last pristine natural environments on earth.

3. - 10. August 2013
(Race day 7. August)

www.ms2s.org

© Darko Todrovic/darko.net

Mongolia Sunrise to Sunset

I begyndelsen af august 2013 mødes for 15. gang terrænløbere fra hele verden ved bredden af den vidunderligt smukke sø Khövsgöl i det fjerntliggende nordvestlige hjørne af Mongoliet.

Udover at give deltagerne en uforglemmelig oplevelse bidrager deltagerne til udviklingen af Khövsgöl Nationalpark i et samarbejde mellem den schweiziske miljøorganisation ecoLeap og de mongolske myndigheder.

Du kan læse mere om baggrunden for arrangementet på www.ms2s.org, hvor der også er oplysninger om priser og tilmelding.

Steen Holck: sholck@me.com

DMS nyt

Årsrapport 2012

Bestyrelsen

Efter den ordinære generalforsamling lørdag den 24. marts 2012 konstituerede den uændrede bestyrelse sig som følger:

Ann Fenger Benwell (suppleant)
Anita Garbers
Rolf Gilberg (formand)
Søren Haslund-Christensen
Lars Højer (webmaster)
Jan Koed (næstformand, kasserer)
Bulgan Njama (projektansvarlig)
Morten Axel Pedersen (suppleant)
Leif F. Petersen (projektøkonomi)
Henrik Bo Thrane (sekretær)

Medlemmer

Medlemstallet har stort set været uændret i de seneste år. Pr. 1. januar 2013 var det samlede medlemstal 209 fordelt på 133 enkeltmedlemmer og 38 husstandsmedlemskaber. Der kom 10 nye medlemmer til i årets løb, mens 9 medlemmer blev slettet af listen hovedsageligt på grund af manglende indbetaling af kontingent.

	2011	2012	2013
Indre København	62	62	63
Storkøbenhavn	35	36	37
Nordsjælland	22	18	18
Hovedstadsomr.	119	116	118
Bornholm	1	1	1
Sjælland	25	26	24
Fyn	12	13	15
Jylland	44	41	41
Provinsen	82	81	81
Grønland	3	4	5
Europa	2	3	4
USA	2	4	1
Total	208	208	209

Medlemsmøder

Møderne blev afholdt i Medborgerhuset på Danasvej 30B, Frederiksberg.

- *Medlemsmøde 111*
18. februar, kl. 15-17

Håb og frygt i UB

Fotograf og kunstner Charlotte Haslund-Christensen fortalte om sit ambitiøse videoprojekt, hvor almindelige mennesker verden over fortæller om deres største håb og største frygt.

Sommeren 2011 tilbragte hun 20 dage i Ulaanbaatar, hvor hun interviewede 20 mennesker til projektet. Med billeder og video fortalte Charlotte Haslund-Christensen inspirerende og livligt om sit spændende projekt. (30 tilhørere)

- *Medlemsmøde 112*
24. marts, kl. 15-22

Ordinær generalforsamling med forårsfestmiddag

Kurt L. Frederiksen ledede generalforsamlingen, så den forløb uden problemer. Som sædvanlig var forårsfestmiddagen festlig, fornøjelig og velmagende. De 33 deltagere i middagen – heraf 7 børn – blev rystet godt sammen.

- *Medlemsmøde 113*
28. april, kl. 15-17

Shamanisme uden shamaner

Lektor ved Institut for Antropologi, Morten Axel Pedersen, fortalte om det åndelige tomrum, der opstod i det moderne Mongoliet efter de voldsomme udrensninger af buddhistiske lamaer og lokale shamaner under kommunismen (1921-90). Morten Axel Pedersen viste billeder fra sit feltarbejde.

Han har netop fået udgivet en bog om emnet: *Not Quite Shamans*, som var fremlagt til gennemsyn og salg. Han er en meget god fortæller og fangede straks tilhørernes opmærksomhed. Det var et spændende foredrag.

- *Medlemsmøde 114*
20. juni, kl. 17.30-19.30

Socialpædagogernes Landsforbund

Besøg fra Mongoliet

Dansk Mongolsk Selskabs samarbejdspartnere i Mongoliet – Mongolsk Dansk Selskab og Socialt Partnerskab Netværk NTS (begge mongolske NGO'er) – sendte en delegation til Danmark i dagene 18.-24. juni 2012.

Bestyrelsen gav medlemmerne mulighed for at møde de besøgende mongoler i lokaler i Brolæggerstræde 9 i Københavns centrum. Der blev givet prøver på mongolsk sang og dans samt fremvist et udvalg af de produkter, selvhjælpsgrupperne fremstiller i Mongoliet.

- *Medlemsmøde 115*
29. september, kl. 15-17

Bedre sent end aldrig

John Munro fortalte levende og morsomt ledsaget af sine egne flotte fotos om sin deltagelse i et hestevæddeløb 1000 km på tværs gennem Mongoliet. Man kan læse Munros beretning om turen i Ger 80-82. (25 tilhørere)

- *Medlemsmøde 116*
10. november, kl. 15-17

Rensdyrfolket i Øst

Reklame- og kunstoffotograf Rasmus Degnbol besøgte sommeren 2011 Tsaatan-folket, hos hvem han boede i 3 uger for at dokumentere deres livsstil fotografisk.

Det blev et spændende foredrag, hvor han livligt fortalte om sine oplevelser ledsaget af pragtfulde billeder. Degnbol har netop fået udgivet bogen *Rensdyrfolket i Øst*, som var fremlagt til gennemsyn og salg. (25 tilhørere)

Medlemsbladet Ger

I 2012 udgav Dansk Mongolsk Selskab 4 numre af Ger: 79 (feb.), 80 (maj), 81 (sept.) og 82 (dec.) med hver 28 sider i farver. Som sædvanlig spænder indholdet fra historiske beretninger over personlige oplevelser til moderne oplysninger om

Dansk Mongolsk Selskab

Regnskab for perioden 1/1-2012 – 31/12-2012

	2011		2012	
RESULTATOPGØRELSE				
Indtægter				
Kontingent	33.875,00		33.450,00	
Administrationsbidrag NGO	40.000,00		40.000,00	
Portostøtte	1.878,37		1.170,63	
Gaver	5.000,00		0,00	
Diverse	448,00		30,00	
Rente (giro)	0,00		0,00	
Rente (Lån & Spar)	0,00	81.201,37	0,00	74.650,63
Udgifter				
Kontorhold	347,00		434,65	
Ger, trykkeudgifter	33.625,00		33.625,00	
Ger, porto indland	9.921,00		9.731,00	
Porto	3.770,50		5.567,00	
Internet	2.307,50		6.807,50	
Medlemsmøder	5.939,09		6.591,60	
Repræsentation	0,00		837,00	
Diverse (heraf software '12: 3.313,50)	1.096,84		4.705,34	
Gebyr (giro og L&S)	310,00	57.316,93	307,00	68.606,09
Årets resultat		23.884,44		6.044,54
Legat primo		160.835,39		111.044,52
Legatpenge overført til Mongoliet		-50.000,00		0,00
Gebyr (Nordea)		-750,00		0,00
Rente (Nordea)		959,13		304,85
Legat ultimo		111.044,52		111.349,37
BALANCE				
Pr. 1. januar 2013				
Aktiver				
Kasse		2.256,00		2.595,55
Giro		48.064,33		53.769,37
Bank (Lån & Spar)		68.490,73		68.490,73
Bank (Nordea)		111.044,52		111.349,37
Balance		229.855,58		236.205,02
Passiver				
Egenkapital:				
Primo		255.762,01		229.855,58
Årets resultat		23.884,44		6.044,54
Legat		-49.790,87		304,85
Balance		229.855,58		236.204,97

Mongoliet i dag. Stor tak til Jan Koed for igen at berige os med et flot og spændende blad.

Redaktionen er fortsat taknemmelig for at få tilsendt relevant stof til bladet.

Hjemmesiden

Hjemmesiden har udover et nyt baggrundsbillede ikke undergået de store forandringer i løbet af 2012. Den er stadig en vigtig kilde til indmeldelser og henvendelser og er sammen med Dansk Mongolsk Selskabs gruppe på Facebook en vigtig del af vores kommunikation til både medlemmer og omverden.

Facebook-gruppen har nu 113 medlemmer, og alle der har en Facebook-profil opfordres til at melde sig til den for på den måde at holde sig opdateret.

Regnskab

Årets indtægt faldt med kr. 6.550 til 74.651, hvilket hovedsageligt skyldtes bortfald af en donation på kr. 5.000, som Selskabet har nydt godt af i tidligere år.

Udgiftssiden viser en forøgelse på kr. 11.289 til kr. 68.606. Forøgelsen falder hovedsageligt på udgiften til Internet m.v., som var unormalt lav i 2011. Den normale årlige udgift til denne post er på ca. kr. 4.600. Portoudgifterne er steget med kr. 1.796. I øvrigt indeholder posten diverse en éngangsudgift til redaktion software på kr. 3.313,50.

Der er i årets løb ikke overført penge til Mongoliet fra legatkontoen til støtte for unge mongolers uddannelse.

Med et overskud på driften på kr. 6.045 og en beholdning på kr. 124.856 ekskl. legatbeholdningen må resultatet betragtes som tilfredsstillende. Bestyrelsen foreslår på baggrund af dette regnskab et uændret kontingent for 2014.

Regnskabet revideres af Britta Tvede Hansen, som hermed takkes for sin gode indsats.

Status 2012 på støtteprojekter m.v.

Dansk Mongolsk Selskab administrerer følgende bankkonti for tilknyttede fonde og støtteforeninger samt projektkonti:

		2011	2012
Børnefond			
Nordea ultimo	konto 7555 575 240	410.349	410.371
Gadebørn i Mongoliet			
Nordea ultimo	konto 7560 645 818	119.255	121.662
Administrationskonto vedr. projekter			
Nordea ultimo	konto 8966 659 581	343.681	179.381
Projekt NTS			
Nordea ultimo	konto 6444 409 213	396.264	185.340
Fast ejendom, lokaler i Ulaanbaatar			
erhvervet i 2004		404.278	404.278

2011 er revideret og godkendt af Danida
2012 revideres og tilgår Danida 1. juli 2013

NGO-projekter

Styrkelse af socialt partnerskab netværk

Projektet fik mulighed for at forlænge perioden med i alt 17 måneder inden for de allerede bevilligede midler fra Danida. Det skyldtes dels, at personalet og de frivillige i lokalområderne udviste stor sparsommelighed, dels at der kom penge ind via lånetilbagebetalinger.

I 2012 var fokus frem til afslutningen den 31. august 2012 således hovedsageligt rettet mod gennemførelse af følgende aktiviteter:

- Aktiviteter der ville bidrage til sikring af lokalorganisationernes og selvhjælpsgruppernes finansielle og institutionelle bæredygtighed.
- De resterende tilbagebetalte midler fra mikrolån anvendes til at støtte opstart af spirende kooperativer og andre lokalt baserede strukturer. Støtten ydes i form af finansiell og juridisk rådgivning samt mentorordninger for de grupper, der var i færd

med at blive registreret som selvstændig institution eller virksomhed.

- Der bruges resurser til erfaringsudveksling mellem de involverede lokalområders lokalorganisationer og selvhjælpsgrupper.
- Der tilbydes træningspakker til dem, der ønsker at fortsætte og etablere »Opsparings- og lånegrupper«, som vil medvirke til at sikre de relevante og interesserede gruppers institutionelle og finansielle bæredygtighed.
- Der anvendes resurser til øget oplysning og erfaringsspredning samt erfaringsudveksling.
- Afholdelse af afsluttende konference.
- Gennemførelse af planlagt studietur i Danmark juni 2012.

Derudover fortsatte projektet med de aktiviteter, der bidrager til *empowerment* og mobilisering af de økonomisk dårligt stillede familier samt til styrkelse af organisationen NTS (*Socialt Partnerskab Netværk*). Projektet omfattede fortsat 1.263 familier, der er organiseret i 208 selvhjælpsgrupper i Dundgobi,

Konferencen 15 års Socialt Partnerskab afholdtes den 7. september for at markere jubilæet, gøre status over de indvundne erfaringer og sikre partnerskabets fortsatte fremdrift. Konferencen, der fandt sted i Hotel Chinggis Khaan i Ulaanbaatar, var arrangeret af Dansk Mongolsk Selskab, Mongolsk Dansk Selskab og Socialt Partnerskab Netværk NTS. Foto fra afslutningen af konferencen.

Dornogobi, Orkhon Aimag samt Khan-Uul og Nalaikh, der er distrikter i Ulaanbaatar.

Tilbagebetalingsraten blev 97%. Desuden gav mikrolånsprojektet et rimeligt overskud takket være de 1,5% mdl. rentebetaling. Fra alle sider i projektet var der et ønske om at etablere den såkaldte *revolving fond*, hvor tilbagebetalte lån bliver deponeret med henblik på finansiering af fremtidige lån.

Det viste sig imidlertid, at erfaringerne med *revolving fond* ikke var gode i andre organisationer. Derfor blev de tilbagebetalte lånemidler brugt i 2011 og 2012 til aktiviteter, der er rettet mod selvhjælpsgrupperne. Vi har stadig ubrugte rentebetalinger fra låntagerne, som vi gerne vil anvende til fordel for selvhjælpsgrupperne i det nye år.

I 2012 ophørte vi med at yde lån til grupperne. Der er mange overvejelser om, hvorledes vi kan støtte de

grupper, der har arbejdet ihærdigt for at øge deres opsparing, udviklet deres forretning og dermed bidraget til udviklingen af det lokale samfund. Samtidig har vi fra projektets side gjort meget for at formidle lån til vores grupper fra relevante pengeinstitutter i Mongoliet. Pengeinstitutterne er villige til at yde lån til vores grupper, såfremt vores projektpartnerorganisation NTS er villig til at stille garanti for lånene.

Det er et stort krav til vores mongolske partnerorganisation. Derfor forsøger vi at finde alternative løs-

ninger på problemet. Etablering af »Opsparings- og lånegrupper« blandt selvhjælpsgrupperne kan være en af mulighederne.

For mange har mikrolån været en betydningsfuld indsprøjtning til driften af deres mikro-business. Der er mange gode eksempler på positiv udvikling. Flere grupper er gået sammen for at udvikle deres virksomhed, nogle på kooperativ basis, andre som private firmaer.

I 2012 fik vi organiseret den længe ventede og udskudte studietur til Danmark for vores samarbejdspart-

Det samlede antal studerende i projekt »Avyas«

	Uddannelseslån	Uddannelsesstøtte	Uddannelseslån og -støtte	Samlet antal
2009	14	7	2	23
2010	8	7	3	18
2011	5	3	5	13
2012	2	1	2	5
I alt	29	19	12	60

ner. Under deres ophold i København fik de mulighed for at fortælle om deres erfaringer på et af møderne i *Dansk Forum for Mikrofinans* samt møder med andre organisationer i Danmark. De besøgte desuden *CARE Danmark*, det økologiske bofællesskab *Munksøgård* ved Roskilde, *Andelskassen Oikos* og *Dansk Mongolsk Selskab*.

Vores gæster fra Mongoliet oplevede stor gæstfrihed og god behandling. Stor tak til alle, der bidrog til en succesfuld studietur for vores mongolske gæster i Danmark.

Projektets næste fase

Det kommende projekt er en ny fase af projektet *Styrkelse af socialt partnerskab netværk i Mongoliet*. Projektet vil fortsat arbejde for at mobilisere de lokale grupper i Mongoliets 7 lokalområder.

Projektet er finansielt støttet af Danida gennem CISU (*Civilsamfund i Udvikling, det tidligere Projektrådgivningen*). CISU er en sammenslutning af 260 danske foreninger, som arbejder med udviklingsopgaver i ulandene. CISU administrerer den såkaldte *Projektpuljen* på vegne af Danida.

Projektet skal løbe over 4 år i perioden 1.9.2012 – 1.9.2016. Projektets næste fase bliver støttet med 4,9 mio. kr. fra CISU og 200.000 kr. fra Dansk Mongolsk Selskab. Projektets nye fase hedder *Styrkelse af partnerskab netværk i Mongoliet*.

Projekt Avyas

Avyas-projektet (da: talent), der påbegyndtes i 2009, finansieres af midler fra Dæhnfeldt-fonden. Projektet administreres af en arbejdsgruppe på 4 personer, der er valgt af *Mongolsk Dansk Selskab* og NTS. Arbejdsgruppen arbejder på frivillig basis. Proceduren for behandlingen af ansøgninger er følgende:

- Ansøgningen sendes/afleveres til den lokale NTS-afdeling.

Uden for konferencesalen var der livlig aktivitet ved informationskranken og gruppernes præsentationsborde. Nederst ses et udvalg af produkter, som selvhjælpsgrupperne fremstiller med henblik på salg.
Foto: Anita Garbers

- Ansøgerne indstilles først af den lokale NTS, og ansøgningen med tilhørende dokumentation sendes til arbejdsgruppen. Arbejdsgruppens opgave er at gennemgå og vurdere ansøgningerne, og på det grundlag indstilles ansøgerne. Beslutningen træffes i samråd med organisationens direktør og Dansk Mongolsk Selskabs projektleder.

I de forløbne 4 år er der uddelt lån eller fuld støtte til i alt 59 unge. Der søges hvert år – også om forlængelse. I 2012 fik 5 unge støtte fra fonden: 1 fik fuld støtte, 2 fik kombineret fuld støtte og lån, 2 fik uddannelseslån:

Dornogobi:

Nomintuya, Jamiyan, Zolboo

Khan Uul: Odongerel

Orkhon: Bayarmaa

Der blev udbetalt uddannelseslån på 2.238.000 tg. [8.750 kr.] og ydet fuld støtte på 2.200.000 tg. [8.900 kr.] (fuld betaling af uddannelsesgebyr).

Bestyrelsen

Fra alle os i Mongolsk Dansk Selskab ønskes medlemmerne af Dansk Mongolsk Selskab alt godt i Slangens år.

Tunga

DMS nyt

MEDLEMSMØDER

- *Medlemsmøde 117*

Lørdag den 16. marts kl. 15-22

Medborgerhuset, Danasvej 30B, 2., Fr.berg

Ordinær generalforsamling

Dagsorden

1. *Valg af dirigent.*
2. *Formandens beretning om selskabets aktiviteter i 2012.*
3. *Kassereren fremlægger det reviderede regnskab for 2012.*
4. *Fastsættelse af kontingent.*
Bestyrelsen foreslår uændret kontingent.
5. *Valg af bestyrelsesmedlemmer.*
På valg er: **Anita Garbers, Rolf Gilberg, Lars Højer, Bulgan Njama**
Alle er villige til genvalg.
Ikke på valg er: **Søren Haslund-Christensen, Jan Koed, Leif F. Petersen, Henrik Bo Thrane**
Søren Haslund-Christensen ønsker at udtræde af bestyrelsen. Bestyrelsen foreslår 2 nye kandidater: **Elisabeth Victoria Friis, Burmaa Nyamaa**
6. *Valg af suppleanter.*
På valg er: **Ann Fenger Benwell, Morten A. Pedersen**
Begge er villige til genvalg.
7. *Valg af revisor.*
På valg er: **Britta Tvede Hansen**
Hun er villig til genvalg.
8. *Indkomne forslag.*
9. *Eventuelt.*

Filmprogram

Efter generalforsamlingen viser vi kl. ca. 16 tre kortfilm:

Albert Kahns verdensarkiv

– *den mongolske del* (12 min.)

Interview med Ove Krebs

– *om sin tid i Mongoliet 1924-25* (35 min.)

Musikvideo

– *Danish Men of Bulgan Tal* (5 min.)

Forårsfesten

Kl. ca. 17.30 er buffeten rettet an. Prisen for deltagelse i forårsmiddagen er i år sat til 200 kr. pr. person inkl. drikkevarer. Børn deltager gratis. Også ikke-medlemmer af selskabet er velkomne. Gæster fra Mongoliet betaler 150 kr. Tag gerne jeres dell på!

Tilmelding sker ved snarest, men senest **mandag den 11. marts** at indbetale det aktuelle deltagergebyr på girokonto 784-1582. Ved direkte bankoverførsel er registreringsnr. 1551 og kontonr. 7841582. Skriv navn på deltager(e) og mærk indbetalingen »Forårsfest«. Efter aftale kan der betales kontant ved indgangen.

- *Medlemsmøde 117*

Lørdag den 20. april kl. 15-17

Medborgerhuset, Danasvej 30B, 2., Fr.berg

Farlige rigdomme

Antropologen **Mette M. High** har gennem mere end et årti lavet forskning blandt Mongoliets illegale guldgravere – også kendt lokalt som *ninja*. Hun har boet hos lokale familier og fået indsigt i deres levevilkår. Hun fortæller og viser billeder om sit arbejde i Uyanga Sum, Övörkhangai Aimag.

- *Medlemsmøde 118*

Lørdag den 25. maj kl. 15-17

Medborgerhuset, Danasvej 30B, 2., Fr.berg

Rigtige venner?

– om kinesiske projekter i Mongoliet og forholdet mellem mongoler og kinesere.

Udvinding af råstoffer har de seneste år sat fart i den mongolske økonomi, og kinesiske firmaer spiller en væsentlig rolle i denne udvikling.

Med udgangspunkt i et antropologisk forskningsprojekt om kinesere i Mongoliet fortæller **Mikkel Bunkenborg**, adjunkt ved Kinastudier, Københavns Universitet, om en række konkrete kinesiske projekter i Mongoliet og om de komplicerede relationer mellem mongoler og kinesere, der opstår, hvor kinesiske firmaer dyrker landbrug, driver miner eller udvinder olie.

Afsender:
Dansk Mongolsk Selskab
c/o Jan Koed
Clara Pontoppidans Vej 41
2500 Valby